Α 5 ΠΡΔ
Εικονογραφημένη (Η)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' — ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 214 - 215 15 - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1936

ΗΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

Ιδρυτής-Γεν. Διευθ. ΔΗΜΟΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ - ΑΘΗΝΑΙ - ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 4 (ΣΤΟΑ ΡΑΖΗ 18) -Οικ. Διευθ. ΚΩΝ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

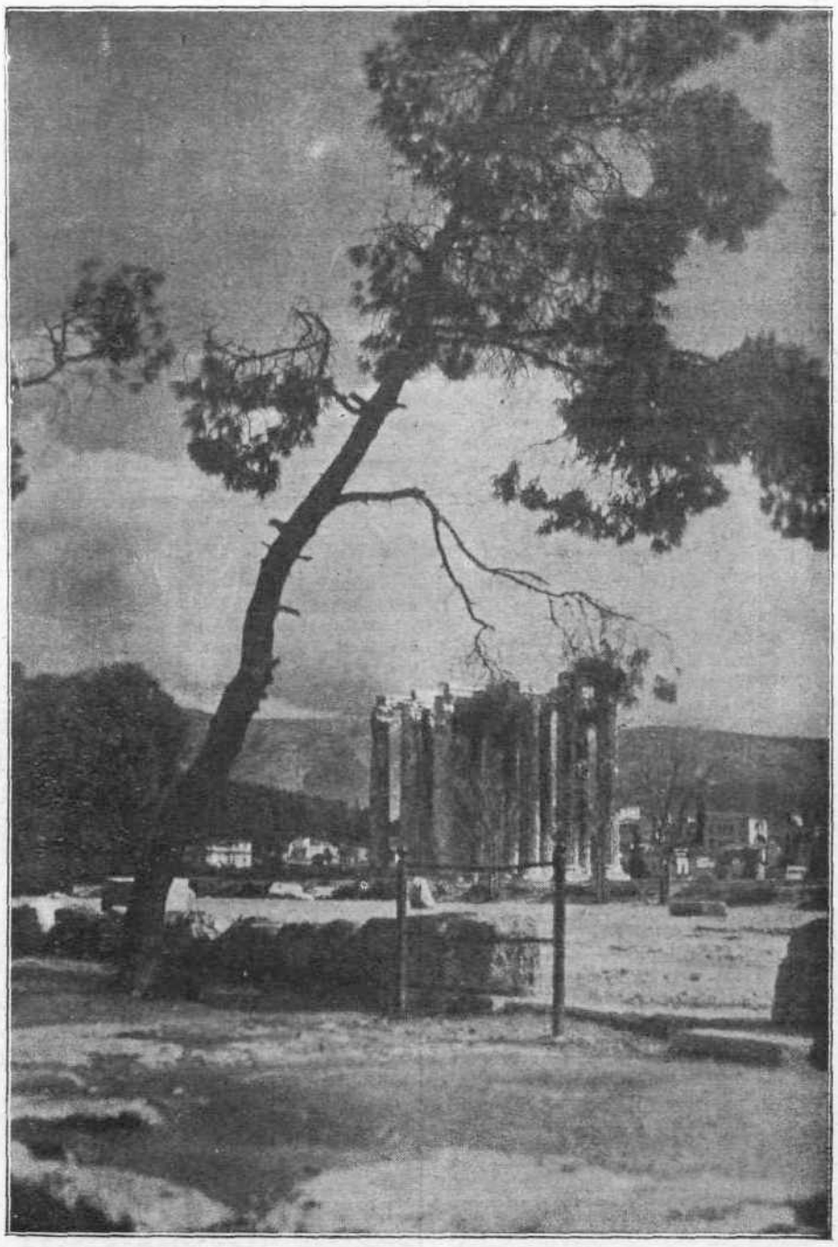

ΜΝΗΜΕΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ: ΑΙ ΣΤΗΛΑΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ

Η ΦΥΓΗ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΟ

ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΗ ΔΙΗΓΗΣΙΣ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐβασίλευεν ὁ Ἡρώδης. Μὲ τὴν αὐτοκρατορικὴν χάριν τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου, ὁ Ἡρώδης ἦτον βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας.

Ἦτον μεγαλείτερος ἀπό ἑβδομῆντα ἐτῶν. Μεγαλοπρεπὴς καὶ ὠμὸς

ΦΥΓΗ ΕΙΣ ΕΡΗΜΟΝ. Ἡ Παρθένος καὶ τὸ Θεῖον Βρέφος

ἡγεμὼν, ἐξακολουθοῦσε τό κτίσιμο τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος. Τόσον ὠμὸς ἦτον ὅμως, ποὺ ἐθανάτωσε τὴν γυναῖκα του μὲ μιὰ ἄπλὴ ὑπόνοια.

Γύρω του εἶχε δημίους, ποὺ «ἐκτελοῦσαν» κατὰ τῆς διαταγές του καὶ διαβασμένους, ποὺ ἐρευνοῦσαν τὰ μυστήρια τῶν Γραφῶν κι' ἐξηγοῦσαν τὰ σκοτεινὰ λόγια τῶν προφητῶν.

Μιὰ μεγάλη, μιὰ βαρειά, ἀγωνία βασάνιζε τὴ ζωή του καὶ τὴ νύχτα τοῦδιωχνε τὸν ὕπνο. Εἶχε διαρκῶς τὸ φόβο, ὅτι ξαφνικὰ θ' ἀντίκρυζε κάποιο ἔγγονο τοῦ Δαυΐδ καὶ θἄχανε τὴ δόξα του καὶ τὸ στέμμα του, ποὺ θὰ τοῦ τῶπαιρνε ὁ νόμιμος βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Ὅταν περνοῦσε κάτω ἀπό τῆς καμάρες μὲ τὰ περιστόλια τοῦ Ναοῦ, μὲ τὴν πορφύρα καὶ τὸ σκῆπτρο στό χέρι κι' ἀπό πίσω του μ' ἕνα πλῆθος λευΐτες κι' ἑκατόνταρχους, οἱ ἄνθρωποι ἀλαφιασμένοι ἐπροσκυνοῦσαν, γέροντας τὸ μέτωπο ἕως τὸ χῶμα.

Μιὰ βραδυὰ λοιπὸν οἱ ἀξιωματικοί του ἔτρεξαν καὶ τοῦ παρουσίασαν τρία περίεργα πρόσωπα, ποὺ μόλις εἶχαν μπῆ στὴν Ἁγία Πόλι μὲ μία ἀκολουθία μεγάλη ἀπό σκλάβους. Ἤθελαν νὰ μιλήσουν στόν Ἡρώδη.

Ὁ πρῶτος εἶχε ἄσπρο πρόσωπο καὶ λεπτὰ χαρακτηριστικά, μὲ μεταξωτὴ χρυσοῦφαντη χλαμύδα καὶ μὲ μπέρτα γούνινη στοὺς ὤμους. Ὁ δεύτερος εἶχε ἕνα χρῶμα κίτρινο,μικρὰ μαῦρα μάτια καὶ θώρακα. Καὶ οἱ δυό τους αὐτοὶ φοροῦσαν μιὰ τιάρα, ποὺ λαμποκοποῦσε ἀπό πετράδια.

Ὁ τρίτος πάλι, ἕνας ἀράπης, θεόγυμνος σχεδόν, φοροῦσε μονάχα ἕνα τομάρι κατσικίσιο γύρω στὴ μέση, χωρὶς κανἑνα κάλυμμα στὰ μαλλιά του, ποὺ ἦταν σὰν τῆς προβατίνας.

Εἶχαν συναντηθῆ στοὺς δρόμους τῆς Παλαιστίνης καὶ πήγαιναν γιὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ, ποὺ τοὺς ὡδηγοῦσε ἕνα θαυματουργὸ ἀστέρι. Οἱ δυό πρῶτοι, ὁ Μελχιόρ καὶ ὁ Γκασπάρ, εἶχαν ξεκινήσει ἀπό τὰ βάθη τῆς Ἀσίας. Ὁ τρίτος, ὁ Μπαλθαζάρ, ἀπό τὰ βάθη τῆς Ἀφρικῆς.

—Τί θέλετε ; τοὺς ρώτησε ὁ Ἡρώδης.

—Ζητοῦμε, τοῦ εἶπαν, τὸν καινούργιο βασιληᾶ τῶν Ἰουδαίων, ποὺ γεννήθηκε, γιὰ νὰ τὸν προσκυνήσωμε.

Ὁ Ἡρώδης τρόμαξε κι' ἔστρωσε γιὰ τοὺς ξένους του πλούσιο δεῖπνο. Ἐκάλεσε μάλιστα καὶ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ρώτησε γιὰ ὅσα τοὺχαν πῆ καὶ τόν εἶχαν ἀνησυχήσει.

Ἔσκυψαν τὰ κεφάλια οἱ παπάδες καὶ δουδάθηκαν. Μονάχα ἕνας γέρος, ποὺ ἐξηγοῦσε τὸ Νόμο καὶ ἤξερσ τὰ μυστικὰ τοῦ Προφήτ' Ἠσαΐα, σηκώθηκε πάνω :

—Νὰ διατάξῃς ἔρευνα στὴ Βηθλεέμ, τοῦ εἶπε, στὴ μικρὴ αὐτὴ πόλι τῆς Ἰουδαίας, ποὺ θὰ φέρῃ στό φῶς τόν Κύριο τοῦ Λαοῦ, τόν Θεόν, τὸ Βασιλέα τῶν Λαῶν.

Μετὰ τὸ δεῖπνο λοιπόν ὁ Ἡρώδης ἐπῆρε ἰδιαιτέρως τοὺς τρεῖς Μάγους :

—Πηγαίνετε, τοὺς εἶπε, στὴ Βηθλεέμ καὶ ἐκεῖ θὰ βρῆτε ἐκεῖνον ποὺ ζητᾶτε. Ἀλλὰ νὰ γυρίσετε γρήγορα πάλι ἀπό δῶ καὶ νὰ μοῦ πῆτε, γιατὶ κι' ἐγώ θέλω νὰ τό προσκυνήσω αὐτό τό παιδί.

Οἱ τρεῖς Μάγοι ἔφυγαν πρὶν βγῆ ὁ ἥλιος. Πάνω στὸ βαθυγάλανο ἀκόμη οὐρανὸ προχωροῦσε τὸ λαμπερὸ ἀστέρι καὶ σιγά-σιγά τοὺς ὡδήγησε στό σταῦλο, ποὺ ἕνα βῶδι κι' ἕνα γαϊδοῦρι ζέσταιναν τόν Ἰησοῦ.

Ὁ Μελχιόρ κι' ὁ Γκασπάρ Τοῦ πρόσφεραν τό χρυσάφι καὶ τὴ σμύρνα κι' ὁ Μπαλθαζάρ κουνοῦσε τό μαλαματένιο θυμιατό, ποὺ εἶχαν ἀνάψει οἱ σκλάβοι τοῦ Ἰνδοῦ βασιληᾶ.

Κατόπιν οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ποὺ ἀντιπροσώπευαν τῆς τρεῖς φυλές, τραβήχτηκαν ἰδιαιτέρως :

—Νὰ μὴ γυρίσουμε στὴν Ἱερουσαλὴμ· εἶπε ὁ Μελχιόρ. Ὁ Ἡρώδης θὰ τό σκοτώσῃ αὐτό τὸ Παιδὶ καὶ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνιοῦ αὐτοῦ θὰ πέσῃ ἀπάνω μας.

—Καλά· εἶπε ὁ Γκασπάρ, πηδῶντας στὴ σέλλα τοῦ ἀλόγου του. Πᾶμε στὰ Βασίλειά μας.

—Μὰ ἐγώ, ἔκανε ὁ φτωχός ἀράπης, ποὺ δὲν ἔχω βασίλειο παρὰ μιὰ ἔρημο γεμάτη ἄμμο, ἑρπετὰ καὶ σκορπιούς, θὰ μείνω ἐδῶ γιὰ νὰ ὑπερασπίσω τὸ βασιλικὸ Παιδί.

Τὸ πρωΐ, ποὺ ὁ Ἰωσὴφ ἄνοιξε τὴν πόρτα τοῦ σταύλου, ὁ Μπαλθαζάρ ἦτον ξαπλωμένος στό κατώφλι χαρούμενος.

Ὅλη μέρα ἔμενε σκοπός στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς. Σὰν βράδυασε ὅμως εἶδε σκιὲς νὰ τριγυρίζουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ, Φαρισαίους κιτρινιάρηδες, μὲ στραβὲς μύτες, ποὺ ρωτοῦσαν δεξιὰ κι' ἀριστερά.

Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς πῆγε κοντά του. Μά ὁ ἀράπης ἔδειξε τ' ἄσπρα του δόντια καὶ οὐρλιαξε σὰν ἄγριο σκυλί κι' ὁ Φαρισαῖος χάθηκε στά σκοτάδια.

Σὲ λίγο μιὰ περιπολία πέρασε. Στοὺς δρόμους τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀκουόταν τό ρυθμικό βῆμα τῶν Ρωμαίων ὁπλιτῶν. Ὁ μαῦρος Μάγος γύρισε κοντὰ στὴν Ἁγία Οἰκογένεια καὶ ἡ χειρονομίες του ἡ ἀνατριχιαστικὲς ἐξήγησαν στὴν Μαρία τόν κίνδυνο τοῦ Γυιοῦ Της.

Ἐκόλλησε κατόπιν στὴ ράχι τοῦ γαϊδουριοῦ τό σαμάρι του, ἔβαλε πάνω τὴ νεαρὴ Μητέρα μὲ τό Παιδὶ ἀποκοιμισμένο στὴν ἀγκαλιά Της καὶ—θάταν μεσάνυχτα—ἡ ταπεινὴ συνοδεία ἐξεκίνησε.

Ὁ μαῦρος ὡδηγοῦσε τό γαϊδοῦρι ἀπό τό χαλινάρι καὶ ξοπίσω ἀκολουθοῦσε ὁ Ἰωσὴφ μ' ἕνα μπόγο ροῦχα, ἀκουμπῶντας στό ραβδί του.

Μόλις εἶχαν βγῆ στόν κάμπο, ἕνα οὐρλιαχτὸ μὲ κλάματα ἔφθασε σὰν ἀντίλαλος στ' αὐτιά του, μὲ φωνὲς παιδιῶν καὶ παρακάλια, ποὺ βγαινε ἀπό τὴ Βηθλεέμ. Εἶχε ἀρχίσει ἡ σφαγὴ τοῦ Ἡρώδη.

Ὁ Μπαλθαζάρ ἐτάχυνε τό βῆμα του, σέρνοντας τό γαϊδουράκι. Στὰ πρῶτα φῶτα τῆς Αὐγῆς ἀναγκάσθηκε νὰ σταματήσῃ καὶ νὰ κρυφθῆ σὲ κάτι βράχους. Ἴσα μὲ τό βράδυ νανούριζε τόν Ἰησοῦ μ' ἕνα λυπητερὸ χαμηλόφωνο τραγοῦδι τῆς πατρίδας του.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ: Φυγὴ εἰς Ἔρημον

Ἕνα σύννεφο πουλιὰ πῆγε καὶ κάθισε γύρω στὰ βάτα, μὲ τρεμουλιάρικες φτεροῦγιες καὶ ὅταν σταματοῦσε ἡ φωνή Του τὸ ξανάλεγαν, ἐκεῖνα μὲ τὴν καρδιά τους. Μὲ τό σούροπο οἱ φυνάδες ξεκίνησαν πάλι. Τὸ θαυματουργὸ ἀστέρι ἔλαμπε πάντα στόν οὐρανό, δείχνοντάς τους τὸ δρόμο.

Πέρασαν μοναξιές, ποὺ τρόμαζε ὁ ἄνθρωπος! Ψυχή! Ὅσο ποὺ ἔφθασαν στὴ Νεκρὴ Θάλασσα. Ἀπό ψηλά, πάνω ἀπό ἕναν βράχο εἶδαν ποὺ σάλευαν ἀργὰ καὶ βαρειὰ τὰ νερὰ τῆς καταραμένης λίμνης.

Καὶ σὲ λίγο μέσ' ἀπ' τὰ μαῦρα νερὰ ξεπρόβαλε μιὰ φοβερὴ ὀπταασία. Ἀστραπὲς ἄπειρες φώτιζαν τὰ νερὰ καὶ ἄπλωναν στὴ θάλασσα

Ἡ λειτουργία τῶν Χριστουγέννων ἐπὶ Βοναπάρτου

ἕνα ματωμένο κάλυμμα. ἐνῷ μέσ' ἀπ' τὴν ἄβυσσον ἔβγαινε μιὰ πόλις μὲ πύργους, μιὰ πόλις ποὺ φεγγοβολοῦσε, ποὺ τὰ ὀδοντωτὰ ὀχυρώματά της φαινόντουσαν σὰν ἀπό κόκκινο πυρακτωμένο σίδερο, ποὺ τὰ παλάτια της καὶ οἱ ναοί της, γκρεμισμένοι ἀπ' τ' ἀστροπελέκια, ἔλυωναν στὴ γέεννα ἑνός πελώριου καμινιοῦ.

Ποτάμια λάβα ἔτρεχαν ἀπό παντοῦ, πλημμύριζαν τοὺς δρόμους καὶ τὰ μέρη, ποὺ κατοικοῦσαν ἄτιμοι θεοί καὶ συνέπαιρναν σιωπηλὰ στὸ χάος τῆς τρομερῆς θάλασσας τ' ἀμαρτωλὰ Σόδομα!

Ἴσα μὲ τὴν Αὐγὴ βάστηξε ἡ ὀπτασία ἐκείνη. Ὁ Ἰησοῦς χαμογελοῦσε στὰ γόνατα τοῦ Μπαλθαζάρ.

Κι' ὅταν πειά βρέθηκαν μακρυὰ ἀπό τὴν Ἱερουσάλὴμ ἡ Φύσις γεμάτη στγκίνησι τοὺς χαιρετοῦσε στό διάβα Τους.

EMILE GEBHART
DE L'ACADEMIE FRANÇAISE

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Τῆς ἐκκλησιᾶς τὰ σήμαντρα Χριστούγεννα χτυπᾶνε!
Παπάδες, γέροι καὶ παιδιὰ τὴ Φάτνη προσκυνᾶνε
κι' ἄλλοι στὸ σπίτι μένοντας πλούσια τραπέζια στρώνουν
κι' ἄλλοι στὸ δέντρο γελαστά, βαμβάκια—χιόνια ἁπλώνουν.

Χριστούγεννα !—Κι' ἡ Μάννα ἡ φτωχὴ
στὸ ξύλινο κρεββάτι σωριασμένη,
δίχως κἂν ἕνα φάρμακο, ὁ πόνος νὰ σβυστῇ,
κι' ἀπὸ νεράκι ἡ ὁδλια στερημένη.

Ἀγριεμένα τὰ παιδιά της κλαῖν
καὶ μὲ παράπονο στὰ χείλια τὴ ρωτοῦνε !
—Μάννα ! Γιατὶ κι' ἐμεῖς δὲν ἔχουμε γλυκά ;
Γιατὶ Χριστούγεννα καὶ ἐμεῖς πεινοῦμε ;

Μὰ ὁ πόνος δὲν ἀφίνει τὴ φτωχὴ
παρηγοριὰ νὰ δώσῃ στὰ παιδιά της.
Μ' ἀσαρκο χέρι δείχνει ἐκεῖ ψηλὰ
τὴν Παναγιά...Καὶ κλαίει τὴν δυσυχιά της.

Καὶ κοιμηθῆκαν τἄμοιρα μὲ κλᾶμα
κι' ὀνειρεφτήκανε ψωμάκια ζυμωμένα,
κουκλίτσες μὲ ματάκια γαλανά.
Καὶ τὰ χεράκια τους τὰ νοιώθαν ζεσταμένα

Καὶ πιὸ μακρυὰ σ' ἀνθόσπαρτο περβόλι
βλέπουν τὴ Μάννα τους νὰ τοὺς μιλᾶ μὲ πόνο :
—Ζῆστε μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ !
Αὐτὴ εἶναι ἡ Ζωή, καὶ ἡ Ἀλήθεια μόνο !

Τὴν Παναγιὰ τώρα γιὰ μάννα θἄχετε
καὶ τὸ Παιδί Της ἀδελφό σας κἄντε,
Αὐτὸ ψωμάκι θὰ σᾶς δίνει πάντοτε,
Αὐτὸ θὰ μένῃ νηστικό, μὰ σεῖς δὲν θὰ πεινᾶτε.

Σὰν ξύπνησαν, τῆς Μάννας τὸ κρεββάτι
στὰ ὁλομαυρα τὸ εἶδανε ντυμένο. . .
Μιὰ πήτα κράταγε ὁ πατέρας ὑ φτωχὸς
κι' ἀφοῦ τὴν μοίρασε. . . τὸν εἶδαν δακρυσμένο·

ΜΑΡΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΕΛΙΟ ΚΑΙ ΣΑΤΥΡΑ

ΤΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

Ἕνας νεαρὸς Ἀσκληπιάδης, ποὺ δὲν εἶχε κάνει ἀκόμη καριέρα καὶ συνεπῶς δὲν εἶχε ἀκόμη ὄνομα, ἐκάλεσε κάποιον φίλο του ποιητὴ σὲ γεῦμα.

Μετὰ τόν καφὲ ὁ ἄσημος ἀκόμη γιατρὸς παρουσίασε στόν ποιητὴ τὸ λεύκωμά του καὶ τοῦ εἶπε :

—Δὲν μοῦ γράφεις ἕνα τετράστιχο γι' ἀνάμνησι ;

Ὁ ποιητὴς ἔβγαλε τὸ μολυβί του κι' ἐνῷ τὸ γιατρουδάκι ἔστεκε ἀπό πάνω του, ἔγραφε τρεῖς στίχους :

Ἀπ' ὅλους μας τοὺς ἰατροὺς ἀλήθεια διαπρέπεις.
κι' ἀφ' ὅτου ἄρρωστους πολλοὺς ἀρχίνησες νὰ βλέπῃς
ἄχρηστα καταντήσανε καὶ τὰ νοσοκομεῖα.

. . . . . .

—Κόλακα ! τοῦ λέει ὁ γιατρός.

Μὰ ὁ ποιητὴς συνεπλήρωσε τὸ τετράστιχο :

καὶ ἐπαραγεμίσανε τὰ νεκροταφεῖα.

Ὅπου ταμπλῶ ὁ γιατράκος μας.

ΦΑΛΑΚΡΑ ΚΑΙ ΑΣΠΡΑ ΜΑΛΛΙΑ

Μεταξὺ δύο γέρων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἕνας φαλακρός :

—Παραάσπρισες καθμένε· λέει ὁ φαλακρός.

Ὁ ἀσπρομάλλης, κυττάζοντας τὴ φαλάκρα τοῦ φίλου, ποὺ ἦτον σωστὴ Σαχάρα :

—Ναί, ἀλλὰ ἐγώ τοὐλάχιστον ἔχω ἀρκετὰ μαλλιὰ ν' ἀσπρίσουν.

—Βέβαια. Μὰ τὰ δικά μου μαλλιὰ ἐπροτίμησαν τὸ θάνατο παρὰ τὴν. . . ἀτιμία.

ΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ !

Μεταξὺ δύο φίλων :

—Γιατὶ καὶ σὺ δὲν κάνεις ἕνα ἐπάγγελμα ;

—Ἕνα μόνο μ' ἀρέσει, ἀλλὰ τὸ ἄθλιο θέλει πολλά, πάρα πολλὰ χρήματα.

—Ποιό εἶν' αὐτό τὸ ἐπάγγελμα ;

—Ἑκατομμυριοῦχος.

ΠΡΟΝΟΗΤΙΚΟΣ ΣΥΖΥΓΟΣ

Ἕνας σύζυγος, ἄρρωστος βαρειὰ καὶ προαισθανθεὶς τὸ θάνατό του εἶπε σὲ κάποιο φίλο του, ποὺ τοῦ κρατοῦσε συντροφιά :

—Ἔκαμα τὴ διαθήκη μου καὶ ἀφίνω ὅλη μου τὴ περιουσία στὴ γυναῖκα μου, ἀλλ' ὑπό ἕναν ὅρον. Νὰ παντρευθῆ ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατό μου.

—Γιατί αὐτό ; ρώτησε ὁ φίλος ἔκπληκτος.

—Γιατὶ ἔτσι θὰ βρεθῆ ἕνας ἄνθρωπος νὰ. . . . κλάψῃ γιὰ τὸ θάνατό μου.

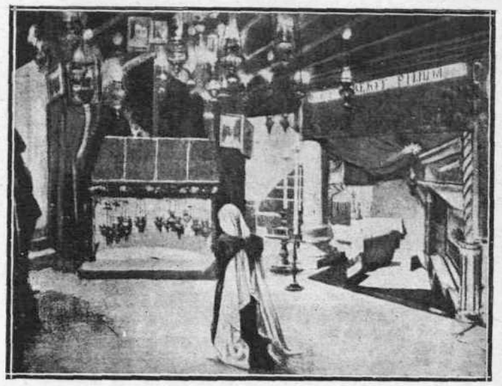

Η ΦΑΤΝΗ ΣΗΜΕΡΑ : Ἐκεῖ ὅπου ἐγεννήθη ὁ Χριστός

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Ρώτησαν κάποιο συνταγματάρχη, ποιὲς εἶναι ἡ Μεγάλες Δυνάμεις.

—Ἡ Γαλλία, εἶπε, ἡ Γερμανία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ρωσσία καὶ ἡ. . . γυναῖκα.

ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ

Ἄς κάνωμε μιὰ μικρὴ ἀναδρομὴ στὸ βάθος τῶν αἰώνων. Στὰ πρῶτα-πρῶτα χριστιανικὰ χρόνια οἱ πρῶτοι πιστοὶ μέσα σὴ βία καὶ τοὺς διωγμοὺς δὲν εἶχαν σχηματίσει σαρῆ τὴν ἰδέα περὶ τῆς ἡμέρας τῆς Γεννήσεως, ὡς ἡμέρας παγκοσμίου ἑορτῆς.

Μόλις κατὰ τὰ μέσα τοῦ δευτέρου αἰώνος τὸ ἐσκέφθησαν. Γι'

Ἡ Θεία Νύξ (Ἔργον τοῦ Ρύκορτ)

αὐτὸ ἄλλοι μὲν ὥρισαν τὴν 25 τοῦ Αἰγυπτιακοῦ μηνὸς Παχόν, δηλ. τοῦ δικοῦ μας Μαΐου, ἄλλοι δὲ τὴν 25 Δεκεμβρίου.

Τὸν Μάϊο οἱ πρῶτοι τὸν ἐδιάλεξαν ὡς μῆνα τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Φύσεως. Μιὰ ἄλλη τάξις πάλι ἐώρταζε τὰ Χριστούγεννα τὸν Ἰανουάριο, λόγῳ συγχύσεως μὲ τὰ Ἅγια Θεοφάνεια.

Μιὰ παράδοσις μᾶς περιέσωσε, ὅτι κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριλλος δι' ἐπισιολῆς του πρὸς τὸν Πάπα τῆς Ρώμης Ἰούλιο Α' ὑπεκίνησε πρῶτος τὸ ζήτημα τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Χριστουγέννων καὶ ὁ Ἅγιος Πατὴρ ἐκάλεσε δι' ἐγκυκλίου του ὅλους τοὺς κορυφαίους κληρικοὺς νὰ ἐρευνήσουν καὶ ὁρίσουν τὴν ἡμέρα τῆς Γεννήσεως.

Ἄρχισαν λοιπὸν συζητήσεις. Μερικοὶ κατέληξαν στὴ γνώμη, ὅτι ἀφοῦ, ὅπως ἀναφέρει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, οἱ ποιμένες διενυκτέρευαν στὸ ὕπαιθρο, ὁ Χριστὸς πρέπει νὰ εἶχε γεννηθῆ ἀρχὲς καλοκαιριοῦ.

Οἱ περισσότεροι ὅμως ὑπεστήριξαν τὴν 25 Δεκεμβρίου. Ἕως τότε αὐτὴ τὴν ἡμέρα οἱ Χριστιανοὶ τὰ ἐώρταζαν εἰς ἀντίθεσι πρὸς τοὺς εἰδωλολάτρας—ἐθνικούς, ποὺ ἐώρταζαν τὴ γέννησι τοῦ «Ἀηττήτου Ἡλίου.»

Οἱ ἐθνικοὶ ἐκείνη τὴν ἡμέρα, τῶν Βρουμαλίων, ἄλλαζαν μεταξύ τους δῶρα καὶ κοῦκλες καὶ πρὸ πέντων ἀπὸ κερὶ καὶ ἀπὸ πηλό, εἴδωλα καὶ ἀγαλματάκια.

Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ καὶ ἐπειδὴ σ' αὐτὲς τὶς ἑορτὲς τῶν ἐθνικῶν ἐξ ἀνάγκης ἔλαβαιναν μέρος οἱ Χριστιανοί, ἐδιάλεξαν τὴν ἴδια μέρα γιὰ τὰ Χριστούγεννα, μὲ τὴν ὑστεροβουλία νὰ διευκολύνουν τὴ διείσδυσι τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν.

Κατ' ἄλλους, γιὰ νὰ ὁρισθῆ ἡ ἡμέρα τῆς Γεννήσεως, εὑρῆκαν πρῶτα τὴν ἡμερομηνία τῆς γεννήσεως τοῦ Βαπτιστοῦ. Ὅπως λέγει ἡ Παλαιὰ Γραφή, ὁ Μέγας Ἱερεὺς τῶν Ἑβραίων ἔμπαινε στὸ Ἱερὸ Ἅδυτο, τὰ «Ἅγια τῶν Ἁγίων, μονάχα μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ ἐξιλασμοῦ, ποὺ τὴν ἐώρταζαν τὸν ἕβδομο Ἰουδαϊκὸ μῆνα, δηλαδὴ τὸν δικό μας Σεπτέμβριο, στὴς 24.

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα ὁ Ζαχαρίας ἔμαθε, ὅτι ἡ γυναῖκα του Ἐλισσάβετ συνέλαβε. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ βαπτιστὴς εἶχε γεννηθῆ στὴς 24 Ἰουνίου, ὅταν δὲ ἡ μητέρα του διέτρεχε τὸν ἕκτο μῆνα τῆς ἐγκυμοσύνης της, παρουσιάσθη ὁ Ἄγγελος πρωτοστάτης στὴν Παρθένο, τὴν 25ην Μαρτίου, ἐπειδὴ ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ἐννέα μῆνες, τὴν 25 Δεκεμβρίου ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ.

***

Στὴν Ἀνατολή, τὴν ἐποχὴ τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατόρων ἡ ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ἦτον μεγάλη ἑορτή. Ὁ αὐτοκράτωρ εὕρισκε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπιδείξῃ ὅλο τὸ μεγαλεῖο του. Ἡ ἔξοδός του ἀπὸ τὸ «Ἱερὸν Παλάτιον» καὶ ἡ μετάβασίς του εἰς τὸν Ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἦτον κάτι τὸ ἀφάνταστο.

Στὴν Πύλη τοῦ Νάρθηκος τὸν ὑπεδέχετο ὁ Πατριάρχης, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ ἐπροσκυνοῦσε τὸ Εὐαγγέλιο, ποὺ ἐκρατοῦσε ὁ Ἀρχιδιάκονος. Ἔπειτα ἐχαιρετοῦσε τὸν Πατριάρχη, τὸν ἐφιλοῦσε κι' ἐπροχωροῦσαν μαζῆ στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Νάρθηκος, ὅπου ἐτελεῖτο μικρὴ δοξολογία καὶ κατοπιν ἔμπαιναν εἰς τὸν κυρίως ναόν, ὅπου «ἐξαισία τις εὐαρμοστία καὶ συμφωνία μέλους ἐξηκούετο».

Ἐνῷ κατόπιν ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Πατριάρχης ἐπροχωροῦσαν στὸ ἱερό, ἀκολουθοῦσαν δὲ οἱ «ὁκηπτροῦχοι» μὲ τὰ σήματα καὶ τὰ σκεύη, παρετάσσοντο στὴ θέσι τους ὅλοι, δεξιὰ δὲ οἱ Μάγιστροι καὶ οἱ Συγκλητικοί.

Στὸ Ἱερὸ ἔμπαινε πρῶτος ὁ Πατριάρχης, ἔπειτα δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ κι' ἐφιλοῦσε τὴν Ἁγία Τράπεζα. Κατόπιν Πατριάρχης καὶ Αὐτοκράτωρ ἐπροσκυνοῦσαν τὴν Ἁγία Τράπεζα, δηλαδὴ τὸ Σταυρὸ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου. Ὁ Αὐτοκράτωρ μὲ τὸ θυμιατὸ τὸν λιβάνιζε κι' ἔπειτα ἐπήγαινε στὸ «μητατώριον», στὴ δεξιὰ πλευρὰ τοῦ Ἁγίου Βήματος, ἕναν ἰδιαίτερο δηλαδὴ θάλαμο, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἔβγαινε μὲ τοὺς ἄλλους ἄρχοντας παρὰ μόνον στὰ «Ἅγια» καὶ στὴ Θεία Κοινωνία.

Ὅταν πιὰ ἐτελείωνε ἡ Λειτουργία, ὁ Πατριάρχης ἔμπαινε στὸ «Μητατώριο», ὅπου τὸν ὑπεδέχετο ὁ Αὐτοκράτωρ μὲ χλαμύδα, ὁ δὲ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τὸν ἐφιλοῦσε.

Κατόπιν ὁ Αὐτοκράτωρ ἄφηνε φιλοδωρήματα καὶ ἔφευγε, ἐνῷ ὁ λαὸς καὶ μέσα καὶ ἔξω ἔλεγε τὴν εὐχή: «Εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους Θεὸς ἀγάγοι τὴν Βασιλείαν Ὑμῶν».

Ἔπειτα, εἰς τὸ «Χρυσοτρίκλινον», τὸ Ἱερὸν Παλάτιον, ὁ Αὐτοκράτωρ ἐδέχετο ὅλη τὴν ἡμέρα τὰς εὐχὰς των μεγιστάνων καὶ ζη-

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ

τλούχων, τὸ μεσημέρι δὲ παρέθετε πλούσιο γεῦμα στὸν Πατριάρχη, ὁ ὁποῖος, καθήμενος, ἐολογοῦσε κάθε φαγητό.

Χρυσὸ ἦτον τὸ αὐτοκρατοορικὸ Τραπέζι κι' ἐκάθιζε σ' αὐτὸ μονάχα ὁ Αὐτοκράτωρ μὲ τὸν Πατριάρχη ἀριστερά. Γιὰ τοὺς ἄλλους αὐλικοὺς ὑπῆρχαν ἰδιαίτερα τραπέζια.

Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἐπήγαινε στὸν ὄρθρο. Ἔμενε στὰ δώματά του, ὅπου οἱ κανονάρχαι τοῦ Ναοῦ ἐπήγαιναν ἕνα εἰκονοστάσιο μὲ τὴν Γέννησι καὶ ἄλλες τρεῖς εἰκόνες κι' ἕνα ἀναλόγιο μὲ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ὁ πρωτοψάλτης, ὁ Δομέστικος, καὶ ἄλλοι ἄρχοντες ἔψαλναν: Πολυχρόνιον ποιήσαι ὁ Θεὸς τὴν κραταιὰν καὶ ἁγίαν βασιλείαν Σας. Εἰς πολλὰ ἔτη!

***

Ἀπὸ τὸ συγχρονισμὸ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, ὅπως εἴδατε παραπάνω, μὲ τὴς ἑορτὲς τῶν Βρουμαλίων, ποὺ συνέπιπταν μὲ τὰ Σατουρνάλια τῶν παλαιῶν Ρωμαίων—τὰ Κρόνια—μεταξὺ 17 καὶ 24 Δεκεμβρίου ἐπῆλθε κάποια σύγχησις καὶ εἰσήχθησαν στὴν Ἀγρυπνία τῶν Χριστουγέννων χοροὶ καὶ διασκεδάσεις καὶ εὐωχίες καὶ θεατρικὲς ἀκόμη παραστάσεις μὲ ἄκοσμα θεάματα.

Ἡ ἐν Τρούλλῳ Σύνοδος λοιπὸν ἀναγκάσθηκε νὰ ἐκδώσῃ «κανόνα» καὶ ν' ἀπαγορεύσῃ τὰς «γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις», καὶ «μηδένα ἄνδρα γυναικείαν στολὴν ἐνδεδύσκεσθαι ἢ γυναῖκα τὴν ἀνδρᾶσιν ἁρμόδιον. Ἀλλὰ μόνον πρόσωπα κωμικὰ ἢ σατυρικὰ ἢ τραγικὰ ὑποδύεσθαι», ἐπὶ ποινῇ ἂν μὲν ἐπρόκειτο περὶ κληρικῶν, καθαιρέσεις, ἂν δὲ περὶ λαϊκῶν, ἀφορισμοῦ.

***

Στὴ Δύσι ἑώρταζαν μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἰδίως τὸν Μεσαιῶνα τὰ Χριστούγεννα. Ὁ Μέγας Κάρολος—768 ἕως 814—ἐνεφανίζετο στὸ λαὸ μὲ ὁλόχρυση στολὴ καὶ μεγαλοπρεπὲς στέμμα, ἔχαριζε δὲ στοὺς ἄρχοντας καὶ στοὺς θεράποντάς του ἐνδύματα πολυτελῆ, τὰ ὁποῖα ὠνόμαζαν «Χριστουγεννιάτικα».

Ὁ ἴδιος μάλιστα ἐστέφθη στὴ Ρώμη τὴν 25 Δβρίου τοῦ 799 ἀνήμερα τῶν Χριστουγέννων, «Αὔγουστος καὶ Αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων. Τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ἐπίσης καὶ ἄλλοι βασιλεῖς τῆς Γερμανίας ἐστέφθησαν στὴ Ρώμη καὶ ἀλλοῦ.

Μιὰ φορὰ οἱ καθολικοὶ ἑορτάζουν ζωηρότερα τὰ Χριστούγεννα τους ἀπὸ μᾶς. Ἀλλὰ πάλι ἐμεῖς ἑορτάζομε καλήτερα τὸ Πάσχα.

Ἡ λέξις Noël στὸ Παρίσι καὶ σ' ὅλη τὴ Γαλλία σημαίνει τὴ χαρὰ τῶν παιδιῶν, τὴν εὐθυμία καὶ τὰς διασκεδάσεις τῶν νέων καὶ γιὰ τοὺς γέρους τὴν ἀνάμνησι τῶν περασμένων καὶ τὴν ἀγαλλίασι τῶν οἰκογενειῶν.

Ἀλλοτε στὴ Γαλλία μὲ τὴ λέξι Noël ἔφθασε νὰ ὑποδέχωνται θριαμβευτικὰ τοὺς Βασιλεῖς καὶ στρατηγοὺς ποὺ γύριζαν ἀπὸ ταξίδια.

Μὲ τὰ Χριστούγεννα ἡ Δύσις ἀντικατέστησε παλαιὲς ἑορτὲς τῶν εἰδωλολατρῶν. Ἄλλοι τὴ Γέννηση τοῦ Ἡλίου, στὴ Ρώμη δὲ τὴν ἑορτὴ τῆς γεννήσεως τῶν Αὐτοκρατόρων της.

Τὶς ἡμέρες τῆς γεννήσεως Αὐτοκρατόρων τῆς ἔλεγαν οἱ Ρωμανοῦ «καταβασίες», ἐώρταζαν λοιπὸν καὶ τῆς καταβασίες τοῦ Σωτῆρος, μεγαλοπρεπέστατα ὅμως. Τὰ ἐκκλησιαστικά τους καλαντάρια ἐσημείωναν τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων ὡς «καταβασίες».

***

Ἡ ἑορτὲς τῶν Χριστουγέννων ἐγίνοντο μὲ πλούσια συμπόσια, μὲ ποιμπές, μὲ ὑπαίθρια θέατρα, μὲ παιγνίδια στοὺς δρόμους καὶ μουσικές, μέσα σὲ μιὰ γενικὴ εὐθυμία.

Ἀπὸ τότε καθιερώθησαν τὰ τραγούδια μὲ τὸ ὄνομα «Χαρᾶς βοή».

Στὴν Ἱσπανία, τὴν καθολικὴ κι εὐλαβῆ ἄλλοτε Ἱσπανία, ποὺ σήμερα αἱματοκυλιέται, τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Χριστουγέννων εἶχε λάβει τρομακτικὰς διαστάσεις. Στὶς ἐκκλησίες ἔκαναν ἀναπαράστασι τῆς Γεννήσεως Ὅμιλοι ἐξησκημένοι παρίσταναν τοὺς Μάγους, τοὺς ποιμένας, τὸν Ἰωσὴφ καὶ κάθε πρόσωπο, ποὺ εἶχε λάβει μέρος στὸ μεγάλο θαῦμα πρὸ τῆς Φάτνης, καὶ μέσα στὸ παχνὶ τοῦ Σπηλαίου ἔβαζαν μιὰ κούκλα.

Σιγὰ-σιγὰ ὅμως τοὺς εὐλαβικοὺς ἐκείνους ὁμίλους ἀντικατέστησαν ὁμάδες ἀλητῶν καὶ αὐτὸ ἀνάγκασε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἄρχοντας ν' ἀπαγορεύσουν τὴ διαπόμπευσι τοῦ Σεπτοῦ Θαύματος.

Μέχρι πρό τινων ἀκόμη ἐτῶν στὴν Ἱσπανία, σὲ πολλὰ χωριά, προσωπιδοφόροι ἔκαναν ἀξιοθρήνητες ἀναπαραστάσεις μὲ βιολιά, κιθάρες καὶ τύμπανα, τὴ σκηνὴ δὲ τὴν ἐσυμπλήρωναν παρθένοι μὲ λαμπάδες στὰ χέρια, μὲ χοροὺς καὶ τραγούδια τοῦ Βρέφους καὶ τῆς Θεοτόκου.

Αὐτὰ ὅλα κατηργήθησαν πρὸ ἐτῶν. Τώρα στὴν Εὐρώπη μένει τὸ Ρεβεγιόν. Ἀγρυπνία οἰκογενειακὴ πλήρης εὐθυμίας, μὲ ὁλονυχτία, ἡ ὁποία διεκρίθη ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια, ποὺ στὴς ἐκκλησίες τὴν νύχτα τῶν Χριστουγέννων ἐγίνοντο τρεῖς λειτουργίες, στὰ μέγαρα δὲ τῶν εὐγενῶν καὶ στὸ Παλάτι μεγαλοπρεπεῖς ἑορτὲς μὲ συμπόσια καὶ φωταψίες.

Εἰς πολλὰ μέρη τῆς Γαλλίας καὶ ἰδίως στὴν ὕπαιθρο ἡ Γαλλὶς δέσποινα διατηρεῖ στὸ τζάκι ἄσβεστη τὴ φωτιὰ μὲ τὸν κορμὸ μεγάλου δένδρου, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν λειτουργία τοῦ Μεσονυκτίου ραντίζουν μὲ κρασὶ κι' ἐπικαλοῦνται τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου Πατέρα ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας, τῶν γονέων, τῶν παιδιῶν, τῶν ταξειδιωτῶν καὶ τῶν δυστυχούντων.

Ἔχουν καὶ τὸ ἔθιμο τὴν νύκτα τῆς Παραμονῆς νὰ βάζουν τὰ παιδάκια τὸ παπουτσάκι τους πλάϊ στὸ τζάκι μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ καλὸς Χριστός, κατεβαίνοντας ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς σ' ἕνα ὁλόχρυσο σύννεφο θ' ἀφήσῃ μέσα παιγνίδια καὶ ζαχαρωτά. Καὶ πράγματι βρίσκουν τὸ πρωῒ παιγνίδια καὶ ζαχαρωτά, ποὺ τοὺς τὰ ἔβαλε ὁ καλὸς μπαμπᾶς καὶ ἡ καλὴ μαννοῦλα.

Στὴ Γερμανία καὶ στὴ Σουηδία καθιέρωσαν πρῶτοι τὸ Χριστουγεννιάτικο Δένδρο, ἕνα κομμάτι ἔλατο, μὲ κεριά, ποὺ συμβολίζουν τὸ Θεῖο Φῶς τῆς Γεννήσεως, χιονισμένο καὶ κατάφορτο ἀπὸ παιχνίδια.

Στὴν Ἀθήνα μετεφύτευσαν αὐτὸ τὸ Χριστουγεννιάτικο Δένδρο οἱ πρῶτοι Γερμανοί, οἱ ὁποῖοι εἶχαν καταίβει μὲ τοὺς πρώτους Βασιλεῖς.

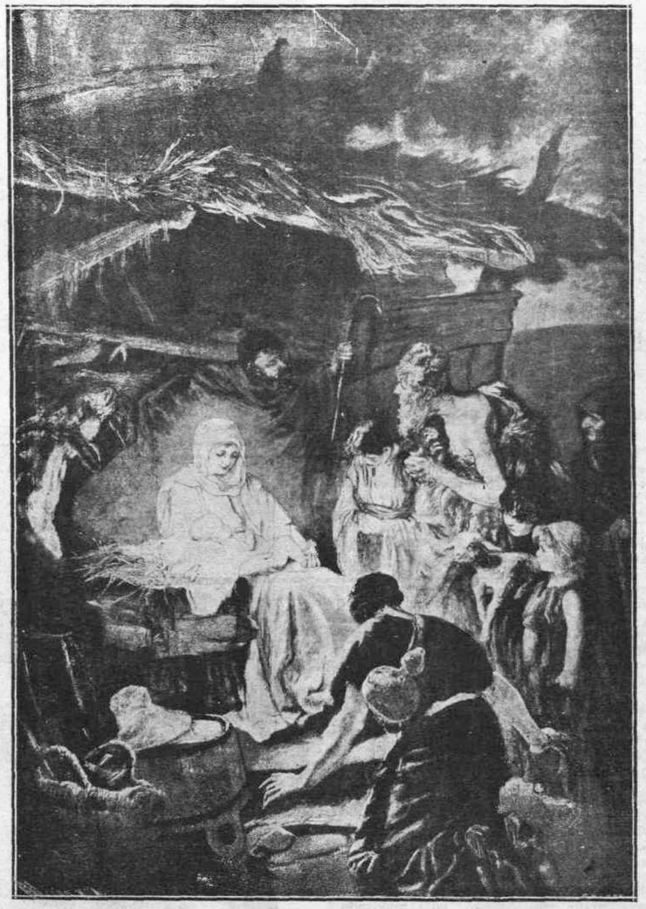

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ: Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων.

Οἱ Ἄγγλοι πάλι τρῶνε τὴν Παραμονή, τὴ νύκτα τοῦ Κρίστμας, ποὺ σημαίνει Ἱερουργία Χριστοῦ. Τρῶνε χῆνες, μυαλὰ βοδινά, σταφίδα κορινθιακὴ καὶ τὴν ἀναπόφευκτη μπουντίγκα.

Γιὰ τὰ ἄλλα μέρη καὶ τοὺς ἄλλους λαοὺς κυττάξετε τὶς εἰκόνες μας.

ΛΟΓΩ ΠΛΗΘΩΡΑΣ Χριστουγεννιάτικης καὶ Πρωτοχρονιάτικης ὕλης, ἡ συνέχεια τοῦ μυθιστορήματός μας «Μὰ ἡ Ἀγάπη δὲν θὰ πεθάνη» ἀναβάλλεται διὰ τὸ προσεχὲς τεῦχος.

ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ Η ΖΩΗ

ΣΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Παραμονή! Πρωΐ-πρωΐ ξεκινᾷ ὁ Πατριάρχης ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ γιὰ τὴ Βηθλεέμ. Ἔφιπποι Τοῦρκοι γιὰ τιμητικὴ συνοδία τὸν περικυκλώνουν καὶ μπροστὰ κοβάσηδες χρυσοντυμένοι σὲ διπλῆ σειρὰ κτυποῦν στὸ καλντερίμι τὰ ρόπαλά τους.

ΒΗΘΛΕΕΜ: Ἡ πόλις

Κτυποῦν πρόσχαρα ἡ καμπάνες τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ συνοδία ξεκινᾶ μὲ ἀμάξια καὶ γύρω-γύρω καλπάζουν οἱ Τοῦρκοι στιματιῶτες καὶ Χριστιανοὶ Ἄραβες, σὲ ἄλογα ντόπια, ἀστραπιαῖα καὶ εὐλύγιστα.

Λίγο παραέξω —κάπου τρία τέταρτα— ἡ συνοδία σταματᾶ σὲ μιὰ ὡραία σκηνή, στημένη μπροστὰ στὸ Μοναστῆρι τοῦ Προφήτ' Ἠλία. Κάπου παρέκει εἶναι καὶ ἡ πηγή, ποὺ ἤπιε νερὸ ἡ Ἁγία Οἰκογένεια κατὰ τὴν Παράδοσι, φεύγοντας τὴ σφαγὴ τοῦ Ἡρώδη, πρὸς τὴν Ἔρημο.

Νὰ τώρα οἱ προοῦχοντες ἀραβόφωνοι Ἕλληνες ἔρχονται καὶ φιλοῦν τὸ χέρι τοῦ Πατριάρχη.

Ὡς τόσο —ἀργότερα ἕνα τέταρτο ἀπὸ τὸν Πατριάρχη— ξεκινᾶ καὶ ὁ Ἕλλην Πρόξενος μὲ μεγάλη στολή, μὲ τὴν συνοδία του ἀπὸ τὸν πρῶτο Διερμηνέα τοῦ Προξενείου καὶ τὸν δεύτερο Διερμηνέα.

Μπροστὰ πηγαίνει ἕνας χρυσοστόλιστος καβάσης μ' ἕνα μεγάλο μπαστοῦνι, ποῦχει ἀσημένια λαβή, ψηλὰ σηκωμένο καὶ γύρω τους πάλι τοῦρκοι στρατιῶτες καὶ ἄραβες.

Γραμμὴ κι' αὐτοὶ μὲ καλπασμὸ πρὸς τὴ σκηνὴ τοῦ Προφήτ' Ἠλία. Ὁλόγυρα σὲ κάθε βῆμα τοπία καὶ μνημεῖα. Μιὰ πέτρα μὲ τὸ ἀποτύπωμα τοῦ σώματος τοῦ Προφήτη. Πιὸ κεῖ ἕνα φρούριο τοῦ Ἡρώδη. Λίγο παρέκει ὁ Ἀγρός.

Περνοῦσε κάποια μέρα ὁ Χριστὸς ἀπὸ κεῖ καὶ εἶδε ἕναν ἄνθρωπο ποὺ ἔσπερνε ρεβίθια.

—Τί σπέρνεις αὐτοῦ; τὸν ρωτᾶ ὁ Θεὸς—Ἄνθρωπος.

— Πέτρες κάνει ἐκεῖνος εἰρωνικά.

— Ὅ,τι σπέρνεις θὰ θερίσῃς· τοῦ ἀνταπαντᾷ ὁ Ἰησοῦς.

Κι' ἐθέριοσε πράγματι πετραδάκια σὰν ρεβίθια. Ἔμεινε δὲ ὁ «Ἀγρός» ἀπὸ τότε ἄφορος, γεμᾶτος πετραδάκια

Στὴ σκηνὴ τώρα μέσα ὁ Πατριάρχης, μὲ τὸ στῆθος κατάφορτο παράσημα, προσφέρει γλυκό, κονιάκ, καφὲ καὶ τσιγάρα.

Ξεκινᾶ ἡ Πατριαρχικὴ πομπὴ πάλι. Κτυποῦν πάλι πρόσχαρα ἡ καμπάνες τοῦ μοναστηριοῦ κι' ἀργότερα δέκα λεπτὰ ξεκινοῦμε κι' ἐμεῖς μὲ τὸν Πρόξενο.

Νὰ τώρα ἡ Βηθλὲμ ἡ πόλις. Μαυρίζουν οἱ δρόμοι ἀπὸ κόσμο. Στὰ δώματα. στὰ παράθυρα, στὰ μπαλκόνια γυναῖκες καὶ κορίτσια ὥμορφα μὲ τὰ γιορτινά τους. Μὲ δυσκολία ὁ ἔφιππος καβάσης τρέχει ἐμπρὸς ἀνοίγοντας δρόμο.

Ὁ Ἕλλην Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός, εὐλαβὴς ποοσκυνητὴς σ' ἐκεῖνα τὰ Θεῖα Μνημεῖα, ἔκτισε τὰ τείχη τῆς Βηθλεὲμ καὶ ναοὺς καὶ μοναστήρια. Ἡ πόλις ἀργότερα κατεστράφη καὶ πάλι ξανακτίσθηκε καὶ τὸ 1489 παλι κατεστράφη κι' ἀπὸ τότε ὅλο καὶ ἐπιδρομές, ἕως ὅτου ὁ γνωστὸς Αἰγύπτιος στρατηγὸς—στόλαρχος Ἰμπραὴμ ἔδιωξε τοὺς ἀλλόθρησκούς του καὶ ἔκαψε τὴ συνοικία τους.

Νὰ κι' ὁ Μεγάλος Ναὸς τῆς Γεννήσεως, ὄγκος βαρύς, ψηλός, μισοούρανος, μὲ λίγα ἀνοικτά, πάνω ψηλά, παράθυρα. Τὸν ἔκτισε τὸ 330 ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος. Ὑπάρχουν καὶ οἱ ἰσχυριζόμενοι, ὅτι τὸν σημερινὸ ναὸ τὸν ἔκτισε τὸ 527—565 ὁ Ἰουστινιανός. Τό περίεργο εἶναι, ὅτι διατηρεῖται—καθὼς φαίνεται ἀπὸ μεσαιωνικὲς περιγραφὲς—ὅπως ἦτον ὅταν ἐκτίσθηκε. Πλάϊ του κι' ἕνα Ἀρμένικο μοναστῆρι, δεξιᾷ τοῦ προνάου καὶ ἀριστερᾷ τὸ μοναστῆρι τῶν Λατίνων.

Μιὰ μεγάλη πόρτα, γιὰ τὴν εἴσοδο. μὰ μικρὴ σήμερα, ποὺ ἀναγκαζόμεθα νὰ σκύψουμε γιὰ νὰ περάσουμε. Κι' ἄλλη πόρτα πάρα μέσα. Μικρὴ κι' αὐτή. Κτισμένη κι' αὐτή. Ὅλες ἡ πόρτες τοῦ ναοῦ εἶναι μικρὲς, κτισμένες.

Ἔχει κι' αὐτὸ τὸ λόγο του. Στὰ παλιά τὰ χρόνια οἱ Ἄραβες ἔμπαιναν μέσα μὲ τὴς γκαμῆλες καὶ ἐλέρωναν τὰ ἱερά. Τὸ ἴδιο θὰ ἰδῇ κανεὶς καὶ σὴν ἀριστερὴ εἴσοδο τῆς αὐλῆς τοῦ Παναγίου Τάφου στὴν Ἱερουσαλήμ.

Περίεργες λεπτομέρειες, ποὺ δημιουργοῦν τὴν ἀνάγκη νὰ εἶναι πάντοτε στρατὸς ἐδῶ, γιὰ νὰ ἀποσοβῇ συρράξεις. Σὲ μιὰ γωνιὰ ἐμπρὸς. ἀριστερᾷ πρὸς τὴν εἴσοδο τοῦ Νάρθηκος εἶναι ἡ εἴσοδος τοῦ Λατινικοῦ μοναστηριοῦ. Ἀπὸ αὐτὴ τὴ γωνιὰ βγαίνουν οἱ Λατίνοι. Ἀλλὰ ἐδημιούργησαν τέτοια ζητήματα σ' αὐτὴν, ποὺ δὲν ἐπιτρέπουν στοὺς δικούς μας διάκους νὰ ποιρνοῦν ἀπὸ κεῖ λιβανίζοντας. Οἱ δικοί μας ἐπιμένουν καὶ κάθε τόσο ἀπειλεῖται ρῆξις.

Στὸ βάθος τοῦ Ναοῦ εἶναι κᾶτι παράθυρα, ποὺ τὰ διεκδικοῦν ὅλες ἡ φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ. Λατίνοι, Ὀρθόδοξοι, Ἄραβες, Ἀρμένιοι κλπ. Κανεὶς λοιπὸν δὲν τολμᾷ, μὰ οὔτε νὰ τὰ ξεοκονίσῃ, αἰῶνες τώρα,γιατὶ σηκώνονται ὅλοι οἱ ἄλλοι στὸ ποδόρι, γιὰ νὰ μὴν ἀποκτήσῃ ἐκεῖνος δικαιώματα στὰ παράθυρα.Καὶ κυριαρχεῖ ἐκεῖ πάνω ἡ ἀράχνη.

Γύρω, πάνω ἀπὸ τῆς κολῶνες τοῦ νάρθηκος, λείψανα μωσαϊκῶν, ποὺ μόλις μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ τὶ στολίδια εἶχε αὐτὸς ὁ Ναός. Τὸ ταβάνι ἀπὸ ἀχρωμάτιστα ξύλα παληά. Τὸ ἔκανε ὁ Πατριάρχης Δοσίθεος τὸ 1672 μὲ κολοσσιαία δοκάρια καὶ μαδέρια, ποῦ τὰ κουβάλησε ἴσα μ' κεῖ ἀπὸ τὴν Γιάφα, σέρνοντας ὁ ἴδιος—ὅπως διηγεῖται σὲ κάποιο χαρτὶ—τὰ βώδια. Σαράντα ξύλα «δεκαπεντεπηχυῶνες» καὶ διακόσια πενῆντα «ἑπτατηχυαῖα» καὶἄλλες σανίδες καὶ λοιπά. Τῇ μικρὴ ξυλεία τὴν ἀνέβασαν στὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τὴ Γιάφα μὲ γκαμῆλες. Γιὰ τὴ βαρειὰ ξυλεία κάποιος Μανωλάκης ἀπὸ τὴν Καστοριὰ ἔκανε πρωτόγονα ἁμάξια δίτροχα ξύλινα, ὁ δὲ Πατριάρχης ἀγόρασε 40 τα βώδια. Ἀλλὰ τὸ ἁμάξι θέλει δρόμο καὶ ὁ δρόμος δὲν ὑπῆρχε. Τότε ἀγγάρευσαν ὀρθοδόξους κατοίκους καὶ ἐκ τοῦ προχείρου ἔκαναν ἕνα δρόμο, ἀφοῦ ἔκοψαν βουνά, ἐγέμισαν χαντάκια κ.λ.π.

Ἡ Παραμονὴ στὸ Παρίσι

Ἐπαιδεύθηκαν γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸν Αὔγουστο ἕως τὸν Δεκέμβριον, ἕως ὅτου νὰ φθάσῃ στὴ Βηθλεὲλ ἡ ξυλεία. Τότε ἔκανε ὁ Δοσίθεος γενικὴ ἐπισκευὴ τοῦ Ναοῦ, πότες καινούργιες, ἄνοιξε πολλὲς φραγμένες μὲ ξερολιθιά, ἔβαλε τζάμια, ἀνεκαίνισε τὰ ἑκατέρωθεν τοῦ Ἁγίου Σπηλαίου δύο Βήματα μὲ πλακάκια, ἀοβεστόχρισε τοὺς τοίχους κλπ.

***

Ὁ Νάρθηξ. Δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ δυὸ σειρὲς κολώνες, ἕξη μέτρων, ἀπὸ κόκκινο μάρμαρο μονοκόμματο κορινθιακοῦ ρυθμοῦ καὶ σταυροὺς ἀνάγλυφους.

Δικός μας, τῶν Ὀρθοδόξων, ὁ Νάρθηξ αὐτός. Ἕλληνες καλόγεροι τὸν λιβανίζουν τακτικὰ κι' ἀνάβουν τῆς μεγάλες κανδήλες του. Ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνον, ποῦ θὰ θελήσῃ νὰ λιβανίσῃ κι' αὐτὸς ἢ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ. Οἱ καλόγεροί μας ἔχουν στὴ μέση τὴν κουμποῦρα.

Τὰ Χριστούγεννα στὴν Μπρεττάνη

Τὸ ἡμίφως σοῦ ἐμπνέει φόβο. Παραμέσα τὸ Καθολικό. Κάθε δέκα βήματα, καθὼς προχωροῦμε, οἱ διάκοι στέκουν καὶ λιβανίζουν. Ἕνα τοίχωμα ἐδῶ μὲ τρεῖς πόρτες. Ἡ μεσαία καὶ ἡ δεξιὰ ἀνήκουν σὲ μᾶς ἡ ἀριστερὴ στοὺς Ἀρμενίους.

Μέσα στὸ Καθολικὸ ἀρχίζει τώρα ἡ ἀκολουθία τῶν Μεγάλων Ὡρῶν. Δεξιᾷ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἡ θέσις τοῦ Ρώσσου Προξένου. Ἀριστερᾷ τοῦ Ἕλληνος.

Οἱ ψαλτάδες ὑμνοῦν καὶ οἱ παπάδες καὶ ὁ Πατριάρχης τὸ Μεγάλο Θαῦμα. Ἡ Βυζαντινὴ μουσικὴ εἶναι πρόσχαρη. Μεγαλοπρεπὴς ἡ ἱερουργία. Μπροστὰ οἱ καβάσηδες, κτυπῶντας ρυθμικὰ τὰ ρόπαλάτους, πίσω οἱ διάκοι μὲ τεράστιες λαμπάδες, λιβανίζουν και παραπίσω ὁ Πατριάρχης, ὁλόγυρα τὸν Ναὸ καὶ τὸν Νάρθηκα.

Γύρω λαός καὶ λαός! Ὀρθόδοξοι, Ρῶσσοι ποῦ ἦρθαν πεζῇ ἀπὸ τὴν Ἁγία Πόλι, κόσμος εὐλαβικὸς καὶ σειρὰ ἀπὸ Τούρκους στρατιῶτες μὲ τοὺς ὀξιωματικούς τους.

«Δόξα ἐν ὑψιστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ Γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία....

«Βηθλεὲμ ἑτοιμάζου. Εὐτρεπιζέσθω ἡ φάτνη. Τὸ σπήλαιον δεχέσθω. Ἡ Ἀλήθεια ἦλθεν, ἡ σκιὰ παρέδραμε καὶ Θεὸς ἀνθρώποις ἐκ Παρθένου πεφανέρωται, μορφωθεὶς τὸ καθ' ἡμᾶς καὶ θεώσας τὸ πρόσλημα, δι' ὃ Ἀδὰμ ἀνανεοῦται σὺν τῇ Εὔᾳ. κράζοντες ἐπὶ Γῆς ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ. σῶσαι Γένος ἡμῶν».

Τέσσαρες ὧρες διαρκεῖ αὐτὴ ἡ τελετή. Κατόπιν ὁ Πατριάρχης ἀναιβαίνει στὸ Μοναστῆρι καὶ παρακάθηται εἰς πλούσιο Τραπέζι.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ γίνεται πανδαιμόνιο στὰ κελλιά. Ἀφάνταστη κοσμοπλημμύρα. Οἱ προσκυνηταὶ συνάττουν ἀγῶνες μὲ φωνὲς καὶ ἀντάρα γιὰ νὰ βροῦν κατάλυμα.

Ἡ Πρωτοχρονιὰ στὴν Ἀβησσυνία ἐπὶ Μενελίκ.

***

Μεσάνυκτα! Ἡ Μεγάλη Νύκτα! Κτυποῦν ἡ καμπάνες!

»Χριστὸς γεννᾶται. Δοξάσατε!

Ἱερουργεῖ ὁ Πατριάρχης. Ἀρχίζει ὁ ὄρθρος ἀργὸς καὶ ἐπιβλητικός. Κατεβαίνουν σὲ λίγο καὶ οἱ Πρόξενοι καὶ ἀρχίζει ἡ Μεγάλη Λιτανεία.

Ἀπὸ τὸ Ἱεροσόλυμα ξεκινᾷ κατάχρυση καὶ μεγαλοπρεπὴς συνοδεία. Ἔμπρὸς ραβδοῦχοι, ἱερὰ λάβαρα καὶ ἐξαιρέτεργα. διάκοι παπάδες, ἀρχιμανδρίτες, ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Πατριάρχης μὲ τοὺς Προξένους.

Ἀπὸ τὴ δεξιὰ πόλη κατεβαίνουν στὸ Ἅγιο Σπήλαιο.

«Δεῦτε ἴδωμεν πιστοί, ψαίλνει ὁ Πατριάρχης, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν ἔνθα ὁδεύει ὁ Ἀστὴρ μετὰ τῶν Μάγων Ἀνατολῆ τῶν Βασιλέων. Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἐκεῖ ἀκαταπαύστως, ἐκεῖ ποιμένες ἀγραυλοῦσιν ὠδὴν ἐπάξιον. Δόξα ἐν Ὑψίστοις λέγοντες τῷ σήμερον ἐν Σπηλαίῳ τεχθέντι ἐκ τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας».

Ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς τὸ Σπήλαιον ἔχει μῆκος δώδεκα μέτρων καὶ σαράντα ἑκατοστῶν, πλάτος τριῶν καὶ ἐνενῆντα, ὕψος δὲ τριῶν. Τὸ φρουροῦν Τοῦρκοι στρατιῶται κάθε μέρα.

Τριάντα πέντε κανδύλια σκορπίζουν ἀπὸ πάνω ἕνα μελιχρὸ φῶς μυστηρίου. Γύρω οἱ τοῖχοι τοῦ Σπηλαίου ντουμπλαρισμένοι μὲ παρασπετάσματα βαρύτιμα. Στὴ μέση μιὰ μορμορένια πλάκα. Ἐκεῖ ἀκριβῶς ἐγεννήθηκε ἡ Ζωή.

Ὁ Θεός! Κι' ἕνα ἄστρο ἀσημένιο μεγάλο μὲ λατινικὴ ἐπιγραφή:

«Ἐνταῦθα ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη». Ἀπὸ πάνω ἀπ' αὐτὴν τὴν πλάκα εἶναι τὸ Ἑλληνικὸ θυσιαστήριο.

Τὰ Χριστούγεννα στὴν Ἀμερική

Διαβάζει τώρα ὁ Πατριάρχης Ἑλληνικὰ καὶ Ρωσσικὰ τὸ εὐαγγέλιο τοῦ ὄρθρου. Ἀκριβῶς μεσάνυκτα.

Ἁπλᾶ καὶ λιτὰ ὁ Λουκᾶς διηγεῖται μὲ τὸ στόμα τοῦ Μακαριωτάτου τὸ Μεγάλο Θαῦμα:

«Καὶ ἔτεκε τὸν Υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι».

Μνημονεύει ὁ Πατριάρχης τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ρωσσίας, τὸν Βασιλέα τῶν Ἑλλήνων. τὸν Σέρβο, τὸ Μαυροβούνιο.

Κατεροχόμεθα τώρα σὴν Ἁγία Φάτνη. Στὸ βάθος κάταστρος ὁ λίθος, ποῦ εἶναι σκαμμένη ἡ φάτνη τῶν ἀλόγων. Προσκυνοῦμε καὶ ἀπὸ τὴν ἀριστερὴ πύλη τοῦ Σπηλαίου βγαίνομε στὸν Ναὸ ἡ συνοδεία ὅλη καὶ τὸν γυρίζομε τρεῖς φορὲς ἕως ἔξω στὸν Νάρθηκα.

Καὶ ψαλμοί: «Οἱ ἄνω λειτουργοὶ τρόμῳ λιτανεύουσιν. Κάτω νῦν οἱ γηγενεῖς προσκυνοῦσιν εὐσεβῶς».

Καί: «Γένος ἅπαν τῶν βροτῶν, συνευφράνθητι ἡμῖν τῇ Γεννήσει τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ φάτνῃ ὡς βροτοῦ».

Ἡ λιτανεία τελειώνει καὶ ἀρχίζει τώρα ἡ λειτουργία, λειτουργία χαρμόσυνος εἰς τὸ Καθολικόν. Ἱερουργεῖ ὁ Μακαριώτατος μὲ δύο ἀρχιερεῖς καὶ κάτω στὸ Ἅγιο Σπήλαιο χοροστατεῖ ἄλλος ἀρχιερεύς.

Κατὰ τῆς τεσσερεσήμιση τὰ ξημερώματα ζάνεβαίνουμε πειὰ στὴν τραπεζαρία τοῦ μοναστηριοῦ.Μεγάλο πασχαλινὸ τραπέζι καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ὁ Μακαριώτατος μὲ τοὺς Προξένους καὶ συνευωχούμεθα, σύμφωνα μὲ τὸ ἔθιμο, ὅταν πειὰ ἔχῃ φέξει.

Καὶ ἔρχεται μιὰ ἡλιόλουστη μέρα,—χαρὰ θεοῦ—καὶ γυρίζουμε στὴν Ἱερουσαλὴμ μὲ τὴν ἴδια πομπὴ καὶ τὴς ἴδιες τιμές, μὰ καὶ μὲ τὸν ἴλιγγο στὴν ψυχή. Τὸ Ποιδίον θ' αὐξηθῇ, θ' ἀγωνισθῇ νὰ ἐπιβάλῃ νέες ἰδέες, θὰ παλαίσῃ κατὰ τῶν πλανῶν, θὰ μαρτυρήσῃ!

Ἡ Πρωτοχρονιὰ στὴν Ἀλσατία

Ἡ αἰωνία τύχη τοῦ Μεγάλου ἀνθρώπου. Ἀλλ' αἰῶνες ἀγωνιῶν θὰ δοξολογοῦν τὴ Γέννησί του ὡς Σωτῆρος.

Ἡ Αἰωνία Δύναμις τοῦ Μεγάλου Θεοῦ.

Ἰανουάριος τοῦ 1911.

Δ. Δ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

...Ricordarsi del tempo felice

"ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ...,,

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ κ. ΔΗΜ. ΛΑΜΠΙΚΗ

Στὴ Ρώμη ἐκείνη τὴ χρονιὰ ὁ χειμῶνας εἶχεν ἔλθει γρήγορα. Μάλιστα στὴ βόρειο Ἰταλία εἶχε πέσει καὶ χιόνι καθὼς ἔγραφαν ἡ ἐφημερίδες, ἂν καὶ ἦταν ἀκόμη Ὀκτώβριος. Αὐτὸ μοῦ ἔκανε κάπως παράξενη ἐντύπωσι, γιατὶ λίγες ἡμέρες πρὶν εἶχα γυρίσει ἀπὸ μιὰ περιοδεία μου στὴ Νότιο Ἰταλία. ὅπου εἶχα ἀφήσει. . ἀφόρητο καλοκαῖρι. Ἐκαθόμουν ἕνα

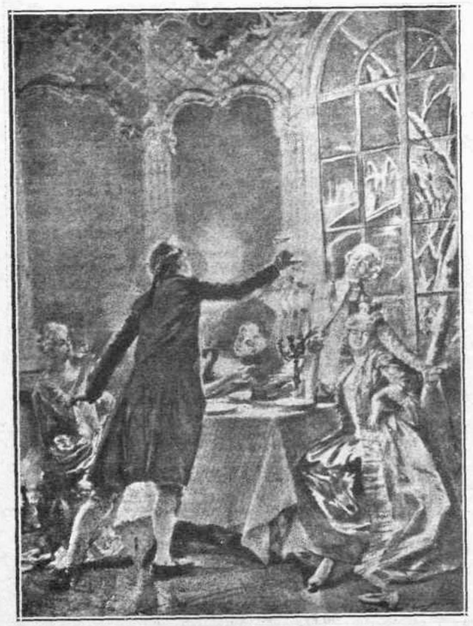

Ἡ παραμονὴ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ'.

ἀπόγευμα στὸ Καφὲ Βελλιάνι στὴν Πιάτσα Τέρμινι, ὅπου ἐσύχναζα τὴς ὥρες, ποὺ ἐπιθυμοῦσα λίγη ἀπομόνωσι μέσα σιὸν πιὸ πολυκίνητο ἄγνωστο κόσμο κι' ἔγραφα σ' ἕνα μπλὸκ μιὰ σχετικὴ ἀνταπόκριοι γιὰ κάποια ἀθηναϊκὴ ἐφημερίδα. ὅταν ἐμπῆκε μιὰ ξανθὴ κυρία καὶ ἀφοῦ ἔριξε τριγύρο της μιὰ ματιὰ ἐκάθισε ο' ἕνα ἀπέναντί μου τραπέζι. Ἄφησε μερικὲς ἐφημερίδες καὶ κάτι βιβλία, ποὺ εἶχε μαζί της, ἐπάνω στὸ τραπέζι παρήγγειλε στὸ γκαρσόνι κάτι, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ τζαντάκι της ἕνα γράμμα καὶ ἄρχισε νὰ τὸ διαβάζῃ χαμογελαστά Σὲ λίγο, σηκώνοντας τὸ κεφάλι, ἀντελήφθη, ὅτι τὴν ἐκύτταζα καὶ μοῦ χαμογέλασε. Τῆς χαμογέλασα κι' ἐγώ, γιατὶ μοῦ φάνηκε νόστιμη καὶ προκλητική, ξανθή. χαριτωμένη μὲ σβέλτα γαλανὰ μάτια καὶ κάποιες στιγμὲς μὲ ὕφος Maddalena Penitente. *Τὸ γκαρσόνι τῆς ἔφερε τὸν καφὲ «ἐσπρέσσο» μὲ καθυστέρησι ἐνῷ γελοποιοῦσε τὸ ὄνομα ἐσπρέσσο. Ἀφοῦ τελείωσε τὸ γράμμα ἄναψε ἕνα τσιγάρο, καὶ ἄνοιξε μιὰ ἀπὸ τῆς ἐφημερίδες, ποὺ εἶχε ἀφήσει διπλωμένες. Ἡ ἐφημερίδα ἦταν Γερμανική.*

— Τί κρῖμα ! Εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου. Νὰ μὴ ξέρω Γερμανικά Θὰ πιάναμε κουβέντα...

Εἶχα μαζύ μου ἕνα φύλλο τῆς «Τζιορνάλε ντ' Ἰτάλια», στὸ ὁποῖον ἔγράφοντο μερικὰ ἐπαινετικὰ σχόλια γιὰ μένα καὶ γιὰ τὴς λογοραφικές μου ἔρευνες, στὴν Ἰταλία, τὴν Καλάβρια κιὶ στὴ Σικελία, ὅπου ὑπάρχουν λείψανα τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ. Γιὰ νὰ ἀφήσω τὸ γράψιμο καὶ νὰ περάσω τὴν ὥρα μου, ἐδιάβαζα καὶ ξαναδιάβαζα τὰ θερμὰ ἐγκώμια γιὰ μένα καὶ τὴς ἀντίθετες περιγραφὲς γιὰ τὸ ψῦχος ! Σὲ λίγο ἄφησα τὴν ἐφημερίδα πλάϊ μου στὸν καναπὲ καὶ μὴ ἔχοντες τί ἄλλο σοβαρότερο νὰ κάμω ἔριξχνα περαστικὲς ματιὲς στὴν ξανθὴ κυρία.

Κάποια στιγμὴ, ἀφοῦ μοῦ ἀπήντησε μὲ ἕνα βλέμμα καὶ ἕνα χαμόγελο, σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέσι της μὲ πλησιάζει καὶ μοῦ ζητεῖ τὴν ἐφημερίδα νὰ μοῦ ρίξῃ μιὰ ματιά.

—Σκουζάτεμαι τζεντελέσσιμο σινιόρε...Βορρεῖ τζεντάρε οὔνο ογουάρετο.

—Βὶ πρέγκο, γκρετοιόζα σινιόρα. Κὸμ πιατσέρε. Τῆς ἀπήντησα μὲ ἀσυγκράτητη χαρὰ ποὺ εἶδα πὼς ξεύρει Ἰταλικά. Καὶ δίδοντάς της τὴν ἐφημερίδα γιὰ νὰ σταματήσῃ τὰ θαυμαστικὰ τῆς ἐψιθύρισα κάτι γιὰ τὸν καιρὸ—τὴς εἰδήσεις ποὺ διάβασε γιὰ τὸ γρήγορο χειμῶνα.

— Ὦ ναί. Μοῦ ἀπήντησε. Καὶ στὴν πατρίδα μου τὴ Γερμανία ἡ διαφορὰ εἶναι ἀκόμη μεγαλείτερῃ, περισσότερη ψύχρα. Μὰ ἂν καὶ εἶμαι Γερμανίδα δὲν μοῦ ἀρέσει ἡ χαμηλὴ θερμοκρασία.

Μετὰ ἔκαμε νόημα στὸ γκαρσόνι καὶ τῆς ἔφερε τὸ σερβίτσο της στὸ δικό μου τραπέζι καὶ ζητώντας μου... τυπικὰ τὴν ἄδεια ἐκάθησε στὸ κοντά μου κάθισμα, ἔβαλε τὸ ἕνα πόδι ἐπάνω στὸ ἄλλο καὶ ἀφοῦ ἔριξε μερικὲς ματιὲς ἀκόμη στὴν ἐφημερίδα μοῦ εἶπε :

— Ἰταλὸς δὲν εἶσθε, μιὰ φορά. Τί εἶσθε ;

— Τὸ καταλάβατε ἀπὸ τὴν προφορά. Ἀλλὰ τί φαντάζεσθε ὅτι εἶμαι ;

— .. Ἐγγλέζος ;

— Ὄχι !

— Μμμμ...

Τῆς ἔδειξε τὸ ἐρθράκι τῆς «Τζιορνάλε ντ' Ἰτάλια», ποὺ ἔγραφε γιὰ μένα λεπτομερῶς.

— Ἐλλὴν ; Ααα. Ἀπὸ θερμὸ κλῖμα !

— Σᾶς ἀρέσουν, κυρία. τὰ θερμὰ κλίματα ;

— Ναί, γιατὶ ἔχουν καὶ κατοίκους θερμούς.

Ἐγίναμε φίλοι καὶ εἴπαμε ἀπὸ λίγα ὁ καθένας μας ἀπὸ τὴ ζωή του. Ποιὸς ὑπῆρξε πιὸ εἰλικρινὴς ἀπὸ τοὺς δυό μας δὲν ξεύρω. Τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν ἐργασία μου τὰ ἔμαθε ἀπὸ ὅσα λέγει ἐδιάβασε στὴν ἐφημερίδα. Γιὰ τὰ αἰσθήματα, θὰ τὰ λέγαμε ἀργότερα. Τὴν ἔλεγαν Λώρα — το βαφτιστικό της ἦτα» Λωρελάϋ. — Ἦταν χωρισμένη ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ὁ ὁποῖος ἐζοῦσε στὴν Αὐστρία καὶ αὐτὴ ἔκανε τὴ δασκάλα τῆς Γερμανικῆς στὴ Ρώμη. Τὸ γράμμα ποὺ ἐδιάβασε πρὶν ἦταν ἀπὸ τὸν ἄνδρα της. Τῆς ἐζητοῦσε τὰ συμφιλιωθοῦν. Ἀλλ' αὐτὴ εἶχε μερικὲς ἐπιφυλάξεις.

— Καλὰ κάνετε κι' ἔχετε ἐπιφυλάξεις ! Δὲ βαρύεσθε ποὺ νὰ τὰ ξαναφτιάξετε μὲ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ ἠψυχραντήθηκατε ; Τῆς εἶπα κι' ἐγὼ γιὰ τὰ ἐνισχύσω τοὺς δισταγμούς της !

Χριστούγεννα εἰς τὴν Αὐλὴν Λουδοβίκου ΙΕ'

Ἡ φιλία μας λίγο - λίγο ἐπροχωροῦσε. Κατέληξεν εἰς... αἴσθημα. Ὧρες εἴχαμε καὶ οἱ δυό μας πολλὲς διαθέσιμες καὶ μερικὲς τὴς διαθέταμε γυρίζοντας στὰ διάφορα μέρη τῆς Ρώμης. Ἦταν τὸ μόνο μας κεφάλαιο ποὺ μετὰ τὸν ἔρωτα μποροῦσαμε νὰ διαθέτομεν ἐλεύθερα. Δὲν ξεύρω ἂν εἴχαμε καμμιὰ ὁμοιότητα—μᾶλλον τὸ ἀντίθετον φαντάζομαι—μὲ τοὺς ρωμαντικοὺς ἥρωας τῆς Μανὰμ Στάελ ποὺ ἐγύριζαν σιὰ Μνημεῖα τῆς Ρώ-

μης καὶ ἄφηναν τὴν ψυχή τους καὶ τὴ γλῶσσα τους νὰ μιλοῦν μὲ ἀσυγκράτητους γλυκασμούς. γιὰ τὴν ἱστορία, γιὰ τὴν τέχνη, γιὰ τὸν ἔρωτα, γιὰ τὴ θρησκεία. Τέλος πάντων γιὰ μερικὸν καιρὸ ἐπαίζαμε, φαίνεται, ρόλο. ἐγὼ Ὀοβάλδου καὶ ἐκείνη Κορίννης, μὲ μόνη τὴ διαφορὰ ὅτι ἀντὶ νὰ πᾶμε πρῶτα·πρῶτα μαζὺ σιὸν Ἅγιο Πέτρο καὶ νὰ ψιθυρίζουμε μέσα σιοὺς ἤχους ἀπὸ τὸ ἁρμόνιο λόγια θαυμασμοῦ καὶ ἀγάπης, ἐπήγαμε σιὸ Πίντισιο καὶ στὴ Βίλλα (τζαρντίνο) Οὐμπέρτο. Ἐκεῖ ἦταν ἕνα εἴδος... Ζάππειο δικό μας ὅπου πηγαίνουν ἡ γκουβερνάντες καὶ ἡ ὀλίγον φιλελεύθερες δασκάλες ξένων γλωσσῶν. Ἡ Λώρα ἐπήγαινε γιὰ νὰ συναντᾶ συμπατριώτισσές της.

Μιὰ φορὰ ποὺ ἐπήγαμε σιγὰ σιγὰ περίπατο ἀπὸ τὸ Βατικανὸ ὡς τὸ Σὰν Τζιοβάννη ἰν Λατεράνο τῆς διηγήθηκα τὴν ἱστορία τῆς Παπίσσης Ἰωάννας—τοῦ Ρόδη—Καὶ ὅταν τῆς εἶπα ὅτι ἦταν πατριώτισσά της αἰσθάνθη συγκίνησι καὶ ἐπερηφάνεια. Ὡς συμπέρασμα ἀπὸ τὴ διήγησί μου ἔβγαλε τὸ ὅτι καὶ ἡ μακαρίτισσα ἐκείνη θὰ ἤλθε στὴ Ρώμη ὡς διδασκάλισσα τῆς Γερμανικῆς...

"Οταν μιὰ ἡμέρα ἀνεβήκαμε στὸ Καστέλλο Σὰντ Ἄτζελο καὶ τῆς εἶπα ὅτι ἀπ' ἐκεῖ ἐπάνω ἔπεσε μόνη της καὶ σκοτώθηκε ἡ Τόσκα, εὕρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ μοῦ δηλώσῃ ὅτι τὸ ἴδιο θὰ ἔκανε κι' αὐτὴ ἂν τὴν... ἐγκατέλειπα ! !

Κάποια ἄλλη φορὰ ἐπήγαμε περίπατο σιὸ Πόντε Μίλβιο, κιτὰ τὸ τέρμα τῆς Βία Φλαμμίνια. Ὅταν εὐρισκώμεθα στὸ ἀπ' ἐκεῖ ἄκρον τῆς γεφύρας γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἤξευρε καὶ αὐτὴ κάτι ἀπὸ τὴν ἱστορία μὲ πιάνει ἀγκαλιαστὰ μὲ τὸ ἕνα τὸ χέρι πλευρίζει τὸ κεφάλι της κολλητὰ κοντὰ στὸ δικό μου καὶ ὀρκώνοντας τὸ ἄλλο χέρι ψηλὰ σιὸν καταγάλανον ἐκείνη τὴν ἡμέρα οὐρανὸ μοῦ λέει :

—Διακρίνεις ἐκεῖ ἐπάνω στὸ στερέωμα τίποτε ;

—Μμμμ... Ὄχι !

. . Ἐκεῖ σ' αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἐφανερώθη σιὸ Μέγα Κωνσταντῖνο τὸ φωτεινὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ μὲ τὴς λέξεις. Ἐν χὸκ οἴνιε βίντοι». Πῶς τὸ λέτε ἑλληνικά ;

—«Ἐν τούτῳ Νίκα».

—Γιατί σ' αὐτὴ ἐδῶ τὴ γέφυρα ἔγινε ἡ μάχη μὲ τὸ Μαξέντιο .. Θὰ τῆς ἐκλεινα τὸ στόμα μ' ἕνα φιλὶ ἐὰν δὲν εἶχε ἀρχίσει νὰ τὴν βαρύνωμαι λιγάκι. Καὶ αὐτὸ τὸ. ἀντίστροφο, αἴσθημα ἐμεγάλωνε σιγά-σιγά.

Ἀφοῦ ἐγυρίσαμε ὅλη τὴ Ρώμη, ἄρχισα νὰ σκέπτωμαι καὶ τὸ γυρισμό μου σιὴν Ἑλλάδα.

"Ενα βράδυ ποὺ ἐπιστρέψαμε ἀπὸ τὸ Τίβολι καὶ ἐκαθήμεθα στὸ ἴδιο καφενεῖο ὅπου εἴχαμε πρωτογνωρισθῆ, τῆς κουτσομετέφρασα στὸ Ἰταλικὸ μιὰ φράσι ἀπὸ τὴν—πατριώτισσά της—Πάπισσα Ἰωάννα, ἐκεῖ ποὺ ὁ Φρουμένιος ἀναλογίζεται μὲ βαθειὰ θλίψι ὅτι πλησιάζει ἡ ἡμέρα τοῦ χωρισμοῦ του ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του !

Μὲ κύτταξε μ' ἔκπληξι, ἀλλὰ δὲν τὴν ἄφησα νὰ μοῦ μιλήσῃ ἀμέσως. "Αρχισα νὰ τῆς κάνω δίλιγη κοινωνικὴ διδασκαλία καὶ κατέληξα κάπως ἀόριστα νὰ τῆς πῶ ὅτι καιρὸς ἦταν νὰ συμφιλιωθῆ μὲ τὸν καϋμένον τὸν ἄνδρα της..

Δὲν ἐρρόντισα οὔτε τότε οὔτε καὶ μερικὲς ἡμέρες ἀργότερα νὰ μάθω ἂν τὴν ἔπεισα !

Μιὰ βδομάδα μετὰ ἀπεφάσισα νὰ φύγω. Μοῦ ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμία νὰ ἔλθῃ στὴν Ἀθήνα. Ἔκαμα πῶς εὐχαριστήθηκα ἀλλὰ τὴν συνεβούλευσα νὰ ἀνέβαλλε γιὰ ἄλλοτε ἕνα τέτοιο ταξεῖδι.

Μὲ συνώδευσεν ὡς τὸν σταθμὸν Τέρμινους.

"Οταν ἐξεκίνησε τὸ τραῖνο τότε ἡ Λώρα ἀποχαιρετώντας μὲ ζωηρὲς χειρο-ομίες μοῦ εἶπε δυνατά. «Τὰ Χριστούγεννα θὰ εἶμαι κι' ἐγὼ σιὴν Ἀθήνα». Ἔκαμα πῶς δὲν ἄκουσα !

"Οταν ἔφθασα τῆς ἔστειλα μιὰ κάρτα μὲ δυὸ λόγια, χωρὶς νὰ τῆς πῶ τίποτε γιὰ τὸ ταξεῖδι της. Μοῦ ἀπήντησε χωρὶς νὰ τὸ ἀναφέρει κι' αὐτή.

Ἠσύχασα ὅτι ὅλα ἐτελείωσαν ἔτσι ὅπως τὰ ἤθελα.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου ἔλαβα ἕνα γράμμα της στὸ ὁποῖον μοῦ ἔλεγεν ὅτι τὰ Χριστούγεννα θὰ ἦταν κοντά μου σιὴν Ἀθήνα. γιὰ νὰ γνωρίσῃ μαζύ μου κι' αὐτὴ ὅπως ἐγνώρισε καὶ τὴ Ρώμη. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς νὰ γνωρίσῃ τὸν περίφημο Ἀττικὸ οὐρανὸ ποὺ συνεφιάζει καὶ αἰθριάζει, ποὺ θυμώνει καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ γελᾷ—ὅπως εἶχε διαβάσει σιὴς σχετικὲς περιγραφές... Λοιπὸν τὰ Χριστούγεννα περίμενέ με».

Ἔσπευσα μὲ ἀνησυχία νὰ τῆς γράψω ὅτι δὲν ἦταν κατάλληλη ἐποχὴ γιὰ ταξεῖδι 'Η ἐποχὴ αὐτὴ καρδιὰ τοῦ χειμῶνος δὲν θὰ τῆς ἔδιδε τὴν εὐκαιρία νὰ εὐχαριστηθῇ. Ἡ καρδιὰ τοῦ χειμῶνος—τῆς ἔγραφα—δὲν εἶναι θερμὴ σὰν τὴν καρδιὰ τὴ δική μου».

Ἀπάντησί της δὲν ἔλαβα γρήγορα καὶ τὰ Χριστούγεννα ἐκείνη τὴ χρονιὰ τὰ ἐπέρασα μὲ τὴν ἀνησυχία ὅτι μποροῦσε νὰ μοῦ φανερωνόταν ἡ Λώρα. Προπαραμονή, Παραμονή, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ λογιστήριον τῆς ἐφημερίδος ποὺ ἐργαζόμην δὲν ἔδειξε σπουδαία γαλαντομία, Ἀνήμερα... τὴν ἐπομένην, ὅγο μὲ ἐβασάνιζε ἡ φρᾶσις τῆς ἐπιστολῆς της.«Τὰ Χριστούγεννα λοιπὸν στὴν Ἀθήνα». Καὶ ἐρχόταν καὶ ἡ Πρωτοχρονιὰ καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ κάμω καὶ κανένα δῶρον. Τί ἐφιαλτικὲς γιορτὲς ἐκείνη τὴ χρονιά.

Ἐπὶ τέλους 5—6 ἡμέρες μετὰ τὰ Χριστούγεννα ἔλαβα ἕνα γράμμα τῆς Λώρας, στὸ ὁποῖον μοῦ ἔλεγεν—τί θεία ἀπολύτρωσις Χριστέ μου—ὅτι τὰ Χριστούγεννα τὰ ἐπέρασε μὲ τὸν ἄνδρα της στὴ Ρώμη, ὅτι ἐπῆγαν στὴ λειτουργία τοῦ 'Αγίου Πέτρου,—νομίζω ὅτι μοῦ ἔλεγε ὅτι εἶδαν καὶ τὸν Πάπα—καὶ στὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς κατέληγε. «Ἀναθεώρησα τὴν σκέψι μου γιὰ τὸ ταξεῖδι, γιατὶ εἶδα ὅτι ἡ καρδιά σου εἶναι πιὸ ψυχρὴ ἀπ' τὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνος. Ὁ ἄνδρας μου, σταθερὸς σιὴν ἀγάπη του μοῦ τὰ ἐσυγχώρησε ὅλα καὶ συνεφιλιώθημεν. Ἀρχίζω νὰ τὸν ἀγαπῶ ὡς θετικὸν ἄνδρωπο τῶν βορείων κλιμάτων. Τὰ θερμὰ κλίματα ἔχουν, ναί, θερμοὺς ἄνθρώπους ὅπως ἐσύ, ἀλλὰ αὐτοὶ γρήγορα ψυχραίνονται. Εἶναι ἀψίκοροι 'Αλλάζουν αἰσθήματα.. σὰν τὸν 'Αττικὸν οὐρανὸ—τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ ἐγνώρισα ἐσένα, θεωρῶ περιττὸ νὰ τὸν γνωρίσω ἀπὸ κοντά. 'Αντίο !».

Τῆς ἀπήντησα μὲ χαρὰ ποὺ συνεφιλιώθη μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ... Καὶ ἐγνώρασα τὰ Χριστούγεννα χωρὶς ἀνησυχία λίγο ἀργότερα, μαζὺ μὲ τοὺς Παλαιοημερολογίτας. Meglio tardi...

ΔΗΜ. ΛΑΜΠΙΚΗΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΝΕΟΛΑΙΑ

ΤΟΥ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΜΒΡ. ΠΛΥΤΑ

Τὸ σημερινὸν Κράτος τῆς ἔδωσε τὴν ἀφύπνισιν. Ὀφείλει καὶ αὐτὴ νὰ ὑπηρετήσῃ δι' ὅλων της τῶν δυνάμεων τὸ Κράτος. Τὸ ἐγερτήριον σάλπισμα τῆς 4ης Αὐγούστου μᾶς εὑρῆκε—ἀκόμη καὶ τοὺς περισσότερο ἐθνικόφρονας κάπως ἀμφιρρέποντας ἐμπρὸς εἰς μίαν δύσκολην καμπὴν τοῦ Ἐθνικοῦ μας δρόμου. Ποῦ ἐβαίνομεν ; Οὐδεὶς τοὐλάχιστον ἀπὸ τὴν Νεολαίαν ἐγνώριζεν! Ἐκεῖνο ποὺ ἐνθυμούμεθα τώρα, εἶναι, ὅτι τότε εὐρισκόμεθα ἐν ψυχικῇ καταπτώσει.

—Ἐγέρθητεε !

Μᾶς εἶπεν αἴφνης μὲ φωνὴν σταθερὰν ὁ ἰσχυρὸς Ἀρχηγὸς κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμέραν. Καὶ ἀμέσως ὅλοι, ὡς συγχρόνως ἀφυπνισθέντες. ἐλάβομεν στάσιν εὐλαβοῦς προσοχῆς ἐνώπιόν του.

Διὰ πρώτην φορὰν ἡ νέα γενεὰ ἠσθάνθη τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὸ μεγάλο ἐθνικὸν γόητρον τοῦ ἀρχηγοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς θεόπεμπτος εἰς μίαν κρίσιμον ἐθνικὴν στιγμὴν. διέγρωψε συντόμως τὴν γραμμὴν πορείας διὰ τὸ μέλλον καὶ διέταξε :

—Ἀλλαγὴ κατευθύνσεως πρὸς τὰ δεξιά ! Μάρς !!

Καὶ ἀμέσως ἐπροχωρήσαμεν καὶ προχωροῦμεν καὶ ἤδη ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὸ σημεῖον τῆς νέας μας ἀφετηρίας διεκρίναμεν ἐν τῷ συνόλῳ του τὸ σκοτεινὸν βάραθρον πρὸς τὸ ὁποῖον ἐφερόμεθα.

Ἤδη ἡ καρδιὰ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς νεολαίας, λυτρωμένης πλέον ἀπὸ τὴν πνιγηρὰν ἀμφιβολίαν τῆς χθές, ζοῦν εἰς μίαν νέαν ὑγιᾶ καὶ διαυγῆ ἀτμόσφαιραν.

Μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου—τῆς ὁποίας τὸ ἐθνικὸν ἠχεῖ ὡς γλυκεῖα μουσικὴ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς νεολαίας—ἀνετιμήθη τὸ ἐθνικὸν φρόνημα, διότι ἡ σημερινὴ Πατριωτικὴ Κυβέρνησις αὐτὸ πρῶτον ἔσπευσεν νὰ ἀνυψώσῃ ἀπὸ τὸ χαμηλὸν καὶ εὐτελὲς ἐπίπεδον εἰς τὸ ὁποῖον τὸ εὑρῆκε.

Καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη προχωροῦμε μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, ὑπερήφανοι. ὅτι ἀπὸ μᾶς ἡ Πατρὶς περιμένει νὰ τὴν ὁδηγήσωμεν εἰς τὸν δρόμον τῆς νέας της ζωῆς καὶ χαρούμενοι καὶ οἱ ἴδιοι μὲ τὴν ἐλπίδα. ὅτι θὰ ἔχουμε Πατρὶδα πιὸ εὐτυχισμένη, ὅταν ἀκολουθήσωμεν μὲ πειθαρχίαν τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον μᾶς ὑποδεικνύει ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους.

Αὐτὰ ἔχουσα ὡς πρῶτα τῶν μελημάτων τηςἡ Κυβέρνησις ἔσπευσε νὰ δώσῃ εἰς τὴν νέαν γενεὰν ἐκεῖνο ἀκριβῶς, που ἐχρειάζετο διὰ τὴν πληρεστέραν ψυχικὴν καὶ κοινωνικὴν της κατάρτισιν. Τὴν καὶ ἐκτὸς τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἐκπαίδευσίν της.

Ἡ σπουδάζουσα νεολαία, λυτρωμένη ἀπὸ τὸ μικρόβιον τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς ἐλονοσίας, ποὺ εἶχεν ἐκθρέψει ἡ «Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμισι», θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίσ νὰ διδαχθῇ εἰς τὰ σχολεῖα μαζὶ μὲ τὰ γράμματα καὶ τὸ καθῆκον πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ἀλλὰ πλὴν τῆς σπουδαζούσης νεολαίας ὑπάρχει καὶ ἡ ἐργαζομένη. ἡ βιοπαλαίουσα, ἡ μοχθοῦσα, ἡ περισσότερον ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν ἀνέμων ἐπηρεαζομένη νεολαία.

Τὸ ἐγερτήριον πατριωτικὸν σάλπισμα ἀπηυθύνθη καὶ πρὸς αὐτὴν, διότι καὶ πρὸς αὐτὴν ἔστρεψε τὴν προστατευτικὴν. τὴν πατρικήν της προσοχὴν ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις. Καὶ ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ σημεῖον πρέπει μὲ ἰδιαίτερον ἐνθουσιασμὸν νὰ βοηθήσωμεν πάντες τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ ἐργαζομένη νεολαία,διά νὰ ἐκπαιδευθῇ, πρέπει καὶ αὐτὴ νὰ ὀργανωθῇ. Διότι ἤδη οἱ ἀποτελοῦντες τὴν νεολαίαν τῶν ἐργαζομένων τάξεων. οἱ μὴ ἔχοντες ἐπαφὴν μεταξύ των, δέον νὰ ἀποκτήσουν τοιαύτην διὰ τῆς εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ὀργανώσεώς των. Ὑπάρχουν χιλιάδες ἐργαζομένων νέων, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν ζωηρῶς νὰ καθοδηγηθοῦν, νὰ διδαχθοῦν καὶ οὕτω νὰ προσφέρουν ἔκαστος τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς τὸν ὑψηλὸν πατριωτικὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον μᾶς ἐκάλεσεν ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἐθνικῆς Ἀναστάσεως.

Ὅλοι ἡμεῖς οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι μὲ ἐνθουσιασμὸν ἠκούσαμεν τὸ ἐθνικὸν ἐγερτήριον τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ οἱ ὁποῖοι μὲ αἴσθημα βαθυτάτης ἀγάπης περιβάλλοντες τὸν Ἐθνικὸν Κυβερνήτην κ. Ἰωάν. Μεταξᾶν καὶ τὸν ἰσχυρὸν συμπαραστάτην του περὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας ὑπουργὸν τῆς Πρωτευούσης κ. Κ. Κοτζιᾶν—ἄνδρα ἀκάμπτου θεληματικότητος—ὀφείλομεν νὰ ἐργασθῶμεν. Ὀφείλομεν νὰ ἐξιστορικεύσωμεν μὲ θετικὴν ἐργασίαν τὸν πόθον μας ὑπὲρ τῆς διαπαιδαγωγήσεως ὅλων τῶν συνηλικωτῶν μας. Πειθαρχοῦντες πρὸς τοὺς Ἀρχοντας καὶ κίνητρον ἔχοντες τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα, πρέπει ὄχι μόνον νὰ μεταδώσωμεν εἰς τὴν ἐργαζομένην, τὴν βιοπαλαίουσαν νεολαίαν, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ φρονήματά μας, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν καθοδηγήσωμεν.

Μὲ τὸν σθεναρὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Ἔθνους ἐπὶ κεφαλῆς ἂς βαδίσωμεν ὅλοι ἐκεῖ, ποὺ τὸ ἐθνικὸν καθῆκον ἐπιβάλλει.

Ἐιμπρὸς μάρς! Ὅλοι μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὰ δεξιά!

ΓΕΩΡΓ. ΑΜ. ΠΛΥΤΑΣ

***

***ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΣΕΣ:** Ἄρθρον ἀναλυτικὸν περὶ τῆς θέσεως τῶν συνταξιούχων ἐργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς Σκηνῆς, οἱ ὁποῖοι πεινοῦν μὲ σύνταξιν 365 δρ. τοῦ κ. Δ. Β. καθὼς καὶ κριτικὴ τοῦ ἔργου τοῦ ζωγράφου μας κ. Ἀγγέλου Θεοδωροπούλου*

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΤΙΜΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΠΟ

ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΠΛΟΥΤΟΥ

Η ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΑΤΣΑΓΓΟΥ

Μιά βιομηχανία, ποῦ τιμᾷ τὸν τόπο, εἶναι ἡ Καπνοβιομηχανία Ἀδελφῶν Ν. Ματσάγγου. Ἐδρεύει στὸ Βόλο καὶ ἱδρύθη τὸ 1890 ἀπὸ τὸν Νικόλαο Ι. Ματσάγγο. Τὸ 1919 τὸν διεδέχθησαν τὰ παιδιά του Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀδελφοὶ Ν. Ματσάγγου».

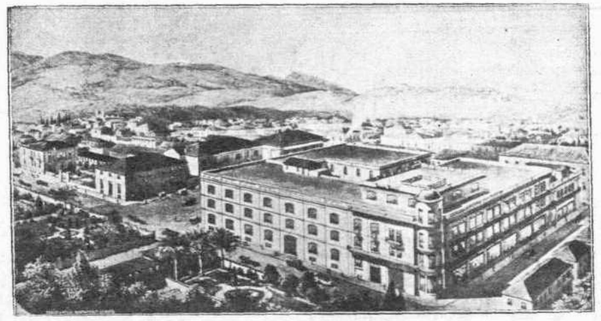

ΤΑ ΕΝ ΒΟΛΩ ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΜΑΤΣΑΓΓΟΥ

Ὁ πατέρας ἵδρυσε, ἐθεμελίωσε μὲ ἱδρῶτα καὶ τὰ ποιδιά προώθησαν, εἰς τρόπον ὥστε πλὴν τοῦ κυρίου ἐργοστασίου τοῦ Βόλου νὰ ἔχουν ὑποκαταστήματα καὶ ἐδῶ καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ στὴν Θεσσαλονίκη, μὲ ἕνα πολυσχιδὲς δίκτυον ἀντιπροσκοπιῶν σ' ὅλα τὰ κέντρα ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ.

Στὸ ἐργοστάσιο τοῦ Βόλου θὰ ἴδῃ κανεὶς καπνοβιομηχανικὲς ἐγκαταστάσεις ἀπολύτως συγχρονισμένες καὶ ὁλόκληρο ἐργοστάσιο κυτιοποιίας ποὺ ἐπαρκοῦν γιὰ μιὰ παραγωγὴ 1.500.000 χιλιογράμμων ἐτησίως. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ παραγωγὴ τῶν Ἀδελφῶν Ματσάγγου φθάνει τὰ 1.200.000 χιλιόγραμμα σιγαρέττων τὸ χρόνο, ποὺ ἀντιπροσωπεύουν ἀξίαν 550.000 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ὅλη δ' αὐτὴ ἡ παραγωγή, ἐκτὸς μικροῦ μέρους ποὺ βγαίνει στὸ ἐξωτερικό, καταναλίσκεται μέσα στὸν τόπο.

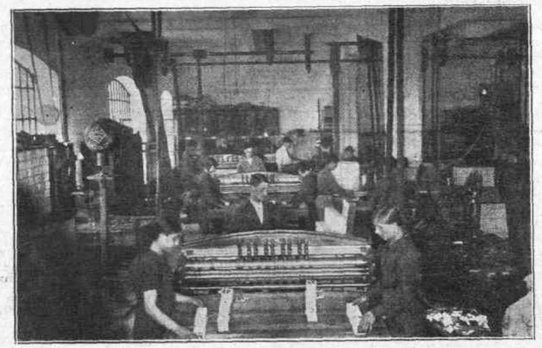

Η ΑΧΑΝΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΥ ΣΥΣΚΕΥΑΖΟΥΝ ΤΑ ΤΣΙΓΑΡΑ, ΤΟΥ ΕΝ ΒΟΛΩ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΑΤΣΑΓΓΟΥ

Πρὸς τιμήν τους: Οἱ Ἀδελφοὶ Ματσάγγου ἀπὸ τοὺς πρώτους ἔλαβαν εἴδικὲς φροντίδες γιὰ τὸ προσωπικό τους. Καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔχουν ἐστιατόριο, ποὺ ὅλοι οἱ ἐργάται καὶ οἱ ὑπάλληλοι βρίσκουν σ' αὐτὸ τροφὴ ἄφθονη, καθαρὴ καὶ φθηνή, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἴδικὸν ἰατρεῖον γιὰ τὴν περίθαλψί τους, καθὼς καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ θὰ κάνῃ ἐντύπωσι εἶναι ὅτι οἱ ἐργάται καὶ οἱ ὑπάλληλοί της ἐπιβαρύνονται γιὰ ἰατρικὴ περίθαλψι μόνο μὲ τὸ ἥμισυ τῶν ἐξόδων, μὲ εἰσφορὰ τοῦ προσωπικοῦ. Τὸ ἄλλο μισὸ τὸ καλύπτει ἡ ἐπιχείρησις.

Ἔτσι κατώρθωσε ἡ Καπνοβιομηχανία Ματσάγγου καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ προσωπικοῦ της νὰ ἐξασφαλίσῃ, νὰ κατακτήσῃ δὲ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κόσμου, νὰ ἀνδρωθῇ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν περιωπὴν παράγοντος τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμε, ὅτι μὲ εἰλικρίνεια, ἀπαρέγκλιτη κατεύθυνση καὶ εὐρυθμία λίγες ἐπιχειρήσεις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Χώρα μας σᾶν τὴν Καπνοβιομηχανία Ματσάγγου.

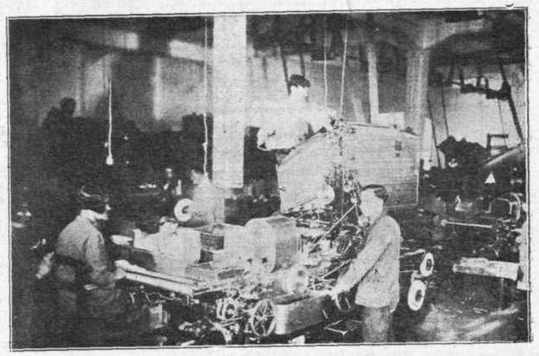

Η ΜΗΧΑΝΕΣ ΤΟΥ ΕΝ ΒΟΛΩ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΑΤΣΑΓΓΟΥ, ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΤΑ ΤΣΙΓΑΡΑ

ΛΑΚΩΝΙΣΜΟΙ

Οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Λάκωνες ἀνέκαθεν ἦσαν στὴς ἐκφράσεις τους σύντομοι. «Μολὼν λαβέ» ἀπήντησεν ὁ Σπαρτιάτης Λεωνίδας στοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Ξέρξη, ποῦ τοῦ ἐζήτησαν νὰ τοὺς παραδώσῃ τὰ ὅπλα τον. Καὶ ἡ Λάκαινα μάνα, δίνοντα στὸ γυιό της τὴν ἀσπίδα τοῦ εἶπε: «Ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς». Ἤ δηλαδὴ νὰ γυρίσῃ νικητὴς μ' αὐτὴν ἢ νὰ τῆς τὸν πᾶν σ' αὐτὴν νεκρό.

Αὐτὲς ἡ σύντομες ἐκφράσεις ὠνομάσθησαν λακωνισμοί. Βρίσκομε ὅμως κι' ἄλλα ἱστορικὰ πρόσωπα, ποῦ ἐξεφράζοντο ἔτσι λακωνικά. Ὁ Πλούταρχος μᾶς περιέσωσε μιὰ τέτοια λακωνικὴ ἔκφρασι. Ὅταν ὁ Καῖσαρ — μᾶς ἀφηγεῖται — κατήγαγε τὴν περίφημη νίκη κατὰ τοῦ Φαρνάκου στὴ Ζάλα τῆς Ἀσίας, ἔσπευσε νὰ εἰδοποιήσῃ διὰ μέσου τοῦ Μιθριδάτη τὸν φίλο του Ἀμάνιο στὴ Ρώμη μὲ τρία λόγια: «Βένι, Βίντι, Βίντσι». Δηλαδή: «Ἦλθα, εἶδα, ἐνίκησα».

Καὶ ὁ ρωμαῖος Αὐτοκράτωρ Νέρβας ἦτον λακωνικὸς στὴς ἐκφράσεις του. Κάποτε ποῦ ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς ἀνοικοδομοῦσε κοντὰ στὸ θέατρο τοῦ Διονύσου ἕνα παληὸ σπίτι, εὗρῆκε στὰ θεμέλιά του σπουδαῖο θησαυρό. Τάχασε λοιπόν, γιατί ἤξερε καὶ τῆς Αὐλῆς τῆς καχυποψίες καὶ τῆς ραδιουργίες. Κατὰ τὸν Ρωμαϊκὸ νόμο μάλιστα ἕνα μέρος τοῦ θησαυροῦ ἀνῆκε στὸν Αὐτοκράτορα. Τὸν εἰδοποίησε λοιπόν:

«Θησαυρόν, ὦ βασιλεῦ, ἐπὶ τῆς ἐμαυτοῦ οἰκίας εὕρηκα. Τί οὖν κελεύεις;»

Ὁ Αὐτοκράτωρ Νέρβιος ἦτον ἄνθρωπος συνετὸς καὶ καλός. Τοῦ ἀπήντησε λοιπόν:

«Χρῶ οὗς εὗρες».

Τὸν ἤξερε τὸν Ἡρώδη ὡς ἄνθρωπο πρακτικὸν καὶ τὸν ἄφινε ἐλεύθερο νὰ μεταχειρισθῇ τὸ θησαυρὸ κατὰ τὸν τρόπο ποὺ αὐτὸς θὰ νόμιζε καλύτερο.

Ἀλλὰ ὁ Ἡρώδης δὲν ἀρκέσθηκε σ' αὐτὴ τὴν ἀπάντησι τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τοῦ ξανάγραψε:

«Παιαχρῶ τῷ ἑρμαίῳ» τοῦ ἀπήντησε πάλι ὁ Νέρβιος.

Καὶ φαίνεται, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐλευθεριότης τοῦ Αὐτοκράτορος τοῦ ξύπνησε τὴ ροπὴ πρὸς τὴς γενναιοδωρίες καὶ τὸν ἔκανε νὰ διαθέσῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θησαυρὸ γιὰ τὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο, γιὸ τὸ «Ὠδεῖον ἐπὶ Ρηγίλλῃ», καθὼς καὶ γιὰ ἄλλα πολλὰ μνημεῖα καὶ ἔργα σ' ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἠπείρου, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Εὐβοίας, τῆς Βοιωτίας, τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀσίας.

Ἀπὸ τὸν Νέρβαν φαίνεται πῆρε κι' ὁ Ἡρώδης τὴ λακωνικὴ συντομία. Ὅταν ὁ φίλος του Ὀβίδιος Κάσσιος, στρατηγὸς τῶν Ρωμαϊκῶν λεγεώνων τοῦ Αὐτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου, ἐσχεδίαζε ἀνταρσίαν κατὰ τῆς Ρώμης καὶ τὸ ἔμαθε ὁ Ἡρώδης τὸν ἐπέπληξε μ' ἕνα γράμμα του:

«Ἡρώδης, Κασσίῳ. Ἐμάνης».

Καὶ γιὰ νὰ τελειώνωμε, ἂς προσθέσωμε στοὺς κλασσικοὺς λακωνισμοὺς καὶ τὴ γνωστὴ στιχομυθία:

— *Ἀπὸ ποῦ καὶ ποῦ, καὶ πῶς καὶ πόσα;*

— *Ἀπ' Ἀθήνας εἰς Λεβάδεια, Θόδωρος καὶ πεντακόσα.*

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΕΣ ΑΚΟΥΑΡΕΛΛΕΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΗΤΑΣ

ΤΟΥ κ. Ζ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ μπάρμπα Δημήτρης ὁ ταβερνιάρης εἶνε ὁ γνωστότερος τύπος τῆς γειτονιᾶς. Τὸν ξεύρουν καὶ τὸν ἀγαποῦν ὅλοι γιὰ τὴν καλή του καρδιὰ καὶ τὸ ἀνέρωτο κραεί του. Στρογγυλοκομμένος καὶ μὲ μουστάκια ὁλόφαρδα ποῦ προσθέτουν στὸ ἀγαθὸ πρόσωπό του τὴν φυσιογνωμία ἀνθρώπου «τῆς δουλειᾶς» συμμορφώνεται μὲ ὅλες τὶς περιστάσεις τῆς ζωῆς χωρὶς νὰ δυσαρεσκῆται γιὸ τίποτε.

Δὲν μπόρεσε ὅμως ὁ μπάρμπα—Δημήτρης νὰ παντρευτῇ καὶ τὰ πενήντα περίπου χρόνια του σωριάζονται μπροστὰ στὰ πόδια του σὰν φοβερὸ ἐμπόδιο στὴν πραγματοποίησι τῶν πόθων του. Κάποτε κι' αὐτὸς ὠνειρεύτηκε ἕνα καλὸ νυκοκυριὸ μὲ μιὰ φρόνιμη γυναικοῦλα καὶ μισὴ νευοῦζίνα παιδάκια μὲ διάφορα ὀνόματα, ἕνα σπιτάκι μὲ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα καὶ τὸ μαγαζάκι του, τὴν καλότυχη ταβερνοῦλα τῆς γειτονιᾶς, ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ ἐκέρδιζε ὅπως πάντα τὸ ψωμάκι του.

Ἀλλὰ ὁ μπάρμπα—Δημήτρης δὲν ἐστάθηκε τυχερὸς σ' αὐτά· ἔμεινε ἀνύπαντρος καὶ τὰ χρόνια πέρασαν. Δὲν μπόρεσε κι' αὐτὸς νὰ φάῃ τὴν Χρισοευγενναϊτικὴ γαλοποῦλα του «σπιτικιά» οὔτε νὰ κόψῃ «νοικοκυρίσια» τὴν βασιλόπηττά του σὲ ὅσες πρωτοχρονιὲς ἐπέρασαν.

Ἔτσι καὶ πέρυσι, ἔτσι καὶ φέτος!... Ἐμουρμούρισε ὁ καϋμένος ὁ μπάρμα—Δημήτρης ὅταν ἔφυγαν καὶ οἱ τελευταῖοι πελάτες του. Καὶ μὲ βῆμα βαρὺ ἑτοιμαζότανε νὰ κλείσῃ.—Ἐκόντευε μεσάνυχτα καὶ ἐξημέρωνε πρωτοχρονιά,—ὅταν σ' ἀφτιά του ἔφθασε μιὰ φωνοῦλα τραγουδιοῦ, μιὰ γυναικεία φωνοῦλα ποῦ ἦταν γεμάτη νειάτα, ζωὴ καὶ γλύκα. Ἐρχότανε ἀπὸ πάνω, σὰν ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἀπὸ κάποιο ὄροφο τοῦ σπιτιοῦ, τοῦ ὁποίου αὐτὸς κατεῖχε τὸ ἡμιυπόγειο.

Τὸ τραγουδάκι, μοντέρνο καὶ αὐτὸ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ «ταγκὸ» ποῦ ἀναμασσᾶ ἡ νεολαία, ἔλεγε ρυθμικά:

Μὴ δακρύζεις
μάτια γαλανὰ δὲν τὰ πιστεύω...
Μ' ἕνα ψέμμα πάντα σιγοκλαῖνε
καὶ μὲ δάκρυα μᾶς γελοῦν.

Τὰ χείλη τοῦ μπάρμπα—Δημήτρη διεστάλησαν σ'ἕνα φαρδὺ χαμόγελο καὶ τὰ μουστάκια του ἐμάκρυναν νοσταλγικά. Ἐσήκωσε τὰ μικρούτσικα ἀλλὰ πρισμένα μάτια του πρὸς τὸ ταβάνι καὶ ἀπὸ τὴν θέσι αὐτὴ παρηκολούθησε τὴ χαρούμενη φωνὴ ποῦ τώρα πιὰ ἀνεγγώρισε, γιατὶ δὲν τοῦ ἦταν ἄγνωστη. Ἡ Πολυξένη, τὸ ὄμορφο δουλικὸ τοῦ ἀπάνω σπιτιοῦ ἤτανε μονάχο τέτοιαν ὥρα, γιατὶ σίγουρα τ'ἀφεντικά της θὴ εἶχαν πάει σὲ κάποιο συγγενικὸ ἢ φιλικὸ γλεντάκι.

—Αἴ! Καὶ πῶς ἄλλαξε ὁ κόσμος, ἔλεγε ὅταν ἔπαψε τὸ τραγοῦδι ν'ἀκούγεται. Ἐμεῖς ποῦ γεννηθήκαμε κι' ἀνατραφήκαμε στὴν Ἀθήνα κι'ἐφάγαμε τὴ σκόνη της μὲ τὸ κουτάλι, δουλέψαμε τμια καὶ παστριὰ καὶ εὐχαριστήσαμε φίλους καὶ ἐχθρούς, βρεθήκαμε λιγότερο τυχεροὶ ἀπὸ μερικοὺς ἄλλους ποῦ ἤρθαν ἐδῶ γιὰ νὰ βροῦνε τύχη! Ὅπου νἆναι θὰ χτυπήσῃ τὸ ρολόϊ μεσάνυχτα καὶ τ'ἀφεντικά τῆς Πολυξένης θὰ κόψουνε τὴν πήτα τους κάπου μὲ συντροφιά, μὲ καλὴ κουβέντα, στὴ ζεστασιά τους. Ἐνῶ ἐγὼ θὰ δεχτῶ τὸν καινούριο χρόνο κοιμισμένος, στὸ ἴδιο μου κρεβάτι, πλάϊ στὰ βαρέλια μου...

Τὸ τραγοῦδι τῆς Πολυξένης τὸν διέκοψε μὲ τὴ «φεφραίν» του:

Ἤτανε ψέμμα πῶς μ'ἀγαποῦσες,
ψέμμα πῶς σοῦκλεψα τὴν καρδιά.
Χίλιες φορὲς μοῦ τραγουδοῦσες
καὶ μὲ ξεγέλασες μιὰ βραδυά...

Ἀλλὰ τώρα ὄχι γιὰ νὰ τὸν κάνῃ νὰ μελαγχολήσῃ. Ἐσκέφθη πῶς μποροῦσε κι' αὐτὸς σὰν ἄνθρωπος νὰ ζήσῃ καλλίτερα. Τὸ χρῆμα τὸ εἶχε. Τὴν ὄρεξι δὲν τὴν ἔχασε Διάβολε! Δὲν ἔγινε ἀκόμη πενηντάρης... Νὰ γιατὶ τὸ τραγουδάκι τῆς Πολυξένης τὸν ἐσυγκίνησε.

Ἀντί, λοιπόν, νὰ κατευθυνθῇ πρὸς τὴν πόρτα ἐγύρισε πρὸς τὴν «Ἀφροδίτη» εἶχε βαφτίσει τὰ ὀκτὼ βαρέλια του μὲ ὀνόματα θεῶν, γιατὶ ἦταν ἀρχαιόφιλος—καὶ ἀφοῦ ἐχαμογέλασε μπροστά της ἔπιασε ἕνα ποτῆρι ἀπὸ τὸν μπάγκο καὶ τὸ ἔφερε κάτω ἀπὸ τὴν κάνουλα. Τὸ κοκκινέλι ἄρρισε ἀπὸ ὁρμὴ καὶ τὸ αἷμα τοῦ μπάρμπα—Δημήτρη ἀνέβηκε σὰν ὑδράργυρος στὸ κεφάλι του.

—Στὴν ὑγειά σου, κὺρ Δημήτρη!... Εὐτυχισμένος νἄρθῃ ὁ καινούριος χρόνος! Ἐψιθύρισε καὶ ἄδειασε τὸ ποτῆρι ὡς καὶ τὴν τελευταία του σταγόνα.

Ἀλλὰ ἡ Πολυξένη ἐξακολούθησε τὴ μονωδία της.

Ἤτανε ψέμμα... κι' ὅμως σ' ἀλήθεια
μοῦχες ἀνάψει τρελλὴ φωτιά
κι' ἡ ἀγκαλιά σου μὲ ἀραμύθια
ἦταν κι' αὐτὴ μιὰ τρανὴ ψευτιά.

Ἐδῶ ὁ πειρασμὸς τοῦ ἔβαλε χέρι. Πῶς θὰ ἔκοβε καὶ αὐτὸς μιὰ βασιλόπηττα μόνος του; Τάχα ἂν ἐφώναζε τὴν ὄμορφη Πολυξένη δὲν θὰ μποροῦσε κι' αὐτὸς νὰ περάσῃ μιὰ καλὴ πρωτοχρονιά; Δὲν ἔβαλε, βέβαια, κανένα κακὸ μὲ τὸ νοῦ του ὁ μπάρμπα-Δημήτρης! Θεὸς φυλάξοι! Θὰ ἤθελε ὅμως μιὰ καλὴ κουβέντα μαζῆ της, λίγο τραγουδάκι — ἡ κιθαρίτσα κρέμμεται μὲ τὴν φρεσκοσιδερωμένη πράσινη κορδέλλα της στὸν τοῖχο — ἕνα-δυὸ τσουγχρίσματα γιὰ τὸν καινούριο χρόνο... καὶ δόξα νἄχῃ ὁ Θεός!

Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις ἐκάθησε στὸ μεσαῖο τραπεζι τῆς ταβέρνας. Ἡ φαντασία του ἐχόρευε μπροστὰ στὰ μάτια του σὲ ζωντανὲς εἰκόνες. Καὶ ἡ φανταστικὴ του βασιλόπηττα ἔπῆρε τὴ μορφὴ καὶ τὸ σῶμα τῆς Πολυξένης καὶ ἐστρώθηκε ἐπάνω στὸ τραπέζι, ἀνάμεσα στὰ δυὸ χέρια του ὀρεκτικὴ καὶ ὄμορφη. Ὁ μπάρμπα-Δημήτρης ἔβλεπε ἀκόμη στὸ πλάϊ του μπουκάλες μὲ κρασὶ μαυροδάφνης, ἄκουσε τὴ μυρωδιὰ κάποιου κοκορετσιοῦ καὶ ἐφούντωσε στὸ σπίρτο ξεφλουδιζομένου πορτοκαλιοῦ.

Ὅταν ὅμως συνήρχετο, ὅλα αὐτὰ ἐχάνοντο ἀπὸ μπροστά του καὶ μόνον ὁ χτύπος τοῦ ρολογιοῦ πάνω ἀπὸ τὸν μπάγκο ἐθύμιζε πῶς ἡ ὥρα περνοῦσε ἀνώφελα.

Δὲν μπόρεσε πλέον νἀφίσῃ τὸν καιρὸ νὰ χαθῇ. Ἄνοιξε τὸ παράθυρο ποὺ βλέπει στὴν πισινὴ σκάλα τῆς κουζίνας τοῦ ἀπάνω σπιτιοῦ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐφώναξε τὴν Πολυξένη.

Ἡ ὄμορφη καὶ κομψὴ καμαριεροῦλα — τὰ εἶχε τὰ 22 χρονάκια της -- ἔτρεξε βιασική.

— Τί τρέχει μπάρμπα-Δημήτρη; Τὸν ἐρώτησε μὲ χαμόγελο στὰ χείλη καὶ στὰ μάτια ἡ τσαχπινοῦλα.

Ὁ μπάρμπα-Δημήτρης ἔτριψε δεξιὰ καὶ ἀριστερὸ στὸν καρπὸ τῶν χεριῶν του τὰ μουστάκια του κι' ἐτραβήχτηκε μέσα.

— Σ' ἄκουσα νὰ τραγουδᾶς, Πολυξένη καὶ τὸ παθητικὸ τραγουδάκι σου μ' ἔφερε σ' ἄλλον κόσμο. Νἄξερα τοὐλάχιστον γιὰ ποιὸν ἐτραγουδοῦσες, Πολυξένη!...

— Ὠ! Τί λές, μπάρμπα-Δημήτρη! Μονάχη εἶμαι ἀπάνω καὶ τῶριξα στὸ τραγοῦδι. Γιὰ ποιὸν ἤθελες νὰ τραγουδήσω;

— Ξένοιαστο παιδὶ ποὺ εἶσαι, Πολυξένη... Ἀλλὰ γιὰ πές μου, πῶς πῆγαν οἱ μπονταμάδες σου;

— Δὲν βαρυέσαι, μπάρμπα-Δημήτρη; Ἕνα φουστάνι φανελένιο κι' ἕνα ζευγάρι κάλτσες βαμβακερὲς ἀπὸ τὴν κυρά μου...

— Καὶ νὰ εἶσαι κορίτσι τῆς παντρειᾶς!...

— Ποιὸς ζητάει τέτοιο πρᾶμα ἀπὸ μένα, μπάρμπα-Δημήτρη; Οἱ γαμπροὶ θέλουν προῖκα σήμερα. Καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω ἄλλο τίποτα ἀπὸ ὅ,τι φορῶ...

Ὁ κὺρ Δημήτρης ἄλλαξε ὄψι. Ἡ Πολυξένη ἦταν πάντα τίμιο κορίτσι. Δὲν ἐγλυκοσάλιαζε οὔ ε μὲ τὸ γαλατᾶ οὔτε μὲ τὸ μανάβη τῆς γειτονιᾶς. Μάλιστα, πολλὲς φορές, δὲν ἤξερε νὰ ἐξηγήσῃ πῶς ἕνα κορίτσι τόσο ὄμορφο δὲν ἐφρόντιζε νὰ μπλέξῃ κανένα ἀπὸ τοὺς λοιμοκοντόρους ποὺ ξεροσταλιάζουν στὰ σοκακάκια γιὰ νὰ μπορέσῃ ἔτσι νὰ ἀποκατασταθῇ. Δὲν τὴν ἤξερε οὔτε στοὺς δρόμους, οὔτε στὸ παραθῦρι, οὔτε στὴν πόρτα τῆς γειτόνισσας νὰ κρυφοκουβεντιάζῃ.

— Νὰ μὴν τὸ εἶχα σκεφθῆ νωρίτερα! ἐψιθύρισε.

— Τί πρᾶγμα, μπάρμπα-Δημήτρη;

Ὁ Μπάρμπα-Δημήτρης ἐξαφνιάστηκε. Ὅταν ὅμως εἶδε τὴν Πολυξένη νὰ τὸν βλέπῃ στὰ μάτια μὲ τόση καλωσύνη καὶ περιέργεια μαζῆ δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ:

— Πολυξένη, εἶπε τότε παίρνοντας ὕφος τρυφερό, φτάνει νἄθελες κοὶ ὁ γαμπρὸς βρισκότανε. Καλὸ κορίτσι εἶσαι, νοικοκυρεμένο, ὄμορφο...

— Χά! Χά! Γι' αὐτὸ μ' ἐφώναξες τέτοιαν ὥρα;

— Ναί. Ἤθελα καὶ γὼ ἕνα νοικοκυριὸ καί, μέρα ποὺ ξημερώνει, νὰ μὲ βρῇ χαρούμενο μέσα στὸ σπῆτι μου. Ἀλλὰ μοῦ λείπουν καὶ μένα δυὸ πράγματα, Πολυξένη, γιὰ μιὰ τέτοια βραδυά: Ἡ βασιλόπηττα καὶ μιὰ γυναικοῦλα... Πρὸ παντων ἡ καλόκαρδη γυναικοῦλα!

—Ἔννοιασου, μπάρμπα-Δημήτρη καὶ σοῦ ἔχω κρατήσει βασιλόπηττα. Ποῦ ξέρεις! Μπορεῖ νὰ σοῦ φέρῃ ὁ καινούργιος χρόνος καὶ μιὰ καλὴ γυναῖκα.

Χωρὶς δὲ νὰ περιμένῃ ἀπάντησι, ἔφυγε γιὰ τὸ σπῆτι της ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐγύρισε ἔπειτα ἀπὸ λίγο μ' ἕνα κομμάτι βασιλόπηττας στὸ χαρτὶ καὶ τὸ ἐπρόσφερε στὸν ἀνυδο μπάρμπα-Δημήτρη.

— Ἡ κυρία μου ἔρριξε μέσα μιὰ λίρα ἀληθινή. Δὲν βρέθηκε ὅμως ἀκόμα... Καὶ τοῦ χρόνου κὺρ-Δημήτρη! Καὶ μὲ μιὰ καλὴ τύχη..,

Τώρα ὁ μπάρμπα-Δημήτρης ἔγινε σοβαρότερος. Εὐχαρίστησε, βέβαια, τὴν ὄμορφη Πολυξένη, ἀλλά...

Ἔπρεπε νὰ τῆς προσφέρῃ καὶ αὐτὸς κάτι. Καὶ τὸ εἶχε ἕτοιμο! Ἔπῆρε λοιπὸν τὸ ὕφος νοικοκύρη καὶ τὴν ἔκφρασιν ἐραστοῦ ὑποψηφίου γαμπροῦ καὶ ἔκανε καὶ αὐτὸς μὲ τὴν σειρά του τὸ δῶρο του μὲ ὅλην τὴν ἐπισημότητα τῆς στιγμῆς:

— Ξέρεις, δεσποινὶς Πολυξένη! Ἐγὼ σ' ἐκτιμῶ καὶ σ' ἀγαπῶ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΕΞΩΦΡΕΝΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

ΔΕΚΑ ΤΡΕΙΣ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ

ΤΟΥ κ. ΝΙΚΟΥ Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ

Πέρυσι τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων, μερικοὶ φίλοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀρσενικοὶ δηλαδὴ καὶ θηλυκοί, ἀπεφασίσαμε νὰ παρακαθήσωμε ρεφενηδὸν εἰς κοινὸν γεῦμα. Λογαριάζαμε, πῶς θὰ εἴμαστε ἐν ὅλῳ δώδεκα, ἀλλὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὅταν, δὲν ξέρω πῶς, μετρηθήκαμε, βρεθήκαμε, ζωὴ νἄχουμε δέκα τρεῖς!

Τὸ πρᾶγμα ἐθεωρήθη ὡς κακὸς οἰωνός! Ποιὸς λίγο, ποιὸς πολύ, ὅλοι εἴχαμε τὴς προλήψεις μας, κ'ἔτσι ἐδημιουργήθηκε γύρω τριγύρω μας, ἕνα εἶδος στενοχωρίας, ποὺ τὴν ἔβλεπε κανεὶς ζωγραφισμένην εἰς τὰ πρόσωπά μας. Κανεὶς μας ὅμως δὲν ἔλεγε τίποτα. Ἡ γενικὴ στενοχωρία ἐξεδηλώνετο διὰ γενικῆς βουβαμάρας.

Μὰ νὰ ἦταν ἄραγε πραγματικὴ ἡ πεποίθησις ὅλων μας εἰς τὴν πρόληψιν τῶν δεκατριῶν, ἢ μήπως ὁ ἕνας παρεσύρετο ἀπὸ τὸν ἄλλον μέσα εἰς τὴν γενικὴν στενοχωρίαν;

Κάτι τέτοιο μοῦ φαίνεται, πῶς συνέβαινε, γιατί ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, ἐγὼ ποτέ μου δὲν ἐπίστεψα εἰς αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῆς προλήψεις. Γιατί τάχατες νὰ πεθάνῃ στὰ καλὰ καθούμενα ἕνας ἀπὸ τοὺς δέκα τρεῖς; Ποιὸς λόγος συνέτρεχεν εἰς ἕνα τέτοιο πρᾶγμα; Δὲν βαρυέσαι κουταμάρες! Συμμετεῖχα ὅμως προσωπιγτὰ εἰς τὴν γενικὴν στενοχωρίαν, γιὰ νὰ διασκεδάσω λίγο, καὶ πρὸς τοῦτο πρῶτος διέκοψα τὴν βασιλεύουσαν μεταξύ μας βουβαμάραν.

—Μὰ δὲν μοῦ λέτε, εἶπα, τὸν μουγκὸ θὰ παίξουμε δῶ πέρα; Ἔσεῖς τοὐλάχιστον τὰ θηλυκὰ δὲν λέτε τίποτα; Ποῦ ἀκούστηκε ποτέ, ἕξη θηλυκὰ στὸν αὐτὸν χῶρον εὑρισκόμενα, νὰ σιωποῦν καὶ τὰ ἕξ συγχρόνως; Αὐτὸ εἶναι ἀνήκουστον.. παρὰ φύσιν!

—Δὲν ξέρω, καϋμένε, ἐτόλμησε νὰ εἰπῇ κάποια ἀπὸ τῆς ἕξ, ποῦ τὴν βρίσκεις τὴν ὄρεξι ν' ἀστειεύεσαι!...

—Δὲν ἀστειεύομαι καθόλου!... Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ δοθῇ μιὰ λύσις σ' αὐτὴν τὴν κατάστασι

—Δηλαδή;

—Δηλαδή... Νά!.. Πρέπει ἕνας ἀπὸ μᾶς νὰ φύγῃ.. Καὶ διὰ νὰ σᾶς διευκολύνω, θὰ φύγω ἐγώ.

—Καλέ! Τ'εἶν'αὐτὰ ποὺ λές! Ἐσὺ νὰ φύγῃς! Δὲν γίνεται αὐτὸ ποτέ! Μ'ἀλήθεια, γιὰ πές μας, προσέθεσεν ὁ συνομιλητής μου πιστεύεις πραγματικῶς εἰς τὴν πρόληψιν τῶν δεκατριῶν εἰς τὸ τραπέζι;

—Ἂν πιστεύω, λέει!.. Μὰ ἀπὸ ἕνα τέτοιο περιστατικὸ χάσαμε τὸ παπποῦ μου.

—Ἀλήθεια; Γιὰ πές μας.

—Νά Ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια, ἕνας γείτονας τοῦ παπποῦ μου, καὶ ἦταν τότε ὁ καϋμένος εἴκοσι δύο χρονῶν παλληκάρι.

—Ποιός; ὁ γείτονας;

—Καλέ. ὄχι, ὁ παπποῦς μου... Ἔδιδε, λοιπὸν ποὺ λέτε, ὁ γείτονας αὐτὸς κάποιο γεῦμα σὲ μερικοὺς φίλους του Χωρὶς ὅμως νὰ προσέξῃ εἶχε καλέσει δέκα τρεῖς εἰς τὸ γεῦμα. Τὸ βράδυ, ὅταν τοὺς μέτρησε, ὀλίγο ἔλειψε νὰ πάθῃ ἀπὸ τὴ στενοχώρια του.

—Μὰ μὴν κάνεις ἔτσι, τοῦ εἶπαν μερικοί... Δὲν χάθηκε ὁ κόσμος... Δὲν ἔχεις κανέναν γνωστὸν ἐδῶ κοντὰ στὴν γειτονιὰ νὰ τὸν καλέσωμε;

—Καλὰ λέτε εἶπεν ὁ Ἀμφιτρύων. Καὶ χωρὶς καιρὸ νὰ χάσῃ, ἔτρεξε καὶ ἠὗρε τὸν παπποῦ μου, ὅστις πολὺ εὐχαρίστως ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἐνόσῳ ὁ παπποῦς ἔκαμνε κάποιαν τουαλέττα, διὰ νὰ παρουσιασθῇ ἀξιοπρεπῶς εἰς τὸ γεῦμα, ἕνας ἀπὸ τοὺς δεκατρεῖς ἔπαθεν αἰφνιδίως κωλικόπονον καὶ ἄρον —ἄρον ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀμφιτρύονος, εἰς τρόπον ὥστε, ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ παπποῦς μου, εὑρέθηκαν πάλιν δέκα τρεῖς πρὸς μεγάλην των στενοχωρίαν.

—Καλέ, μὴ στενοχωρεῖσθε, τοὺς εἶπεν ὁ παπποῦς μου. Δὲν ἔχετε νὰ πάθετε τίποτα. Ἐὰν κανένας πάθῃ, αὐτὸς θὰ εἶμαι ἐγώ γιατὶ ἐγὼ εἶμαι ὁ καθαυτὸ δέκατος τρίτος!

Τὶ ἤθελε νὰ τὸ εἰπῇ ὁ εὐλογημένος!

Μετὰ πενῆντα ὀκτὼ χρόνια πέθανε!..

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

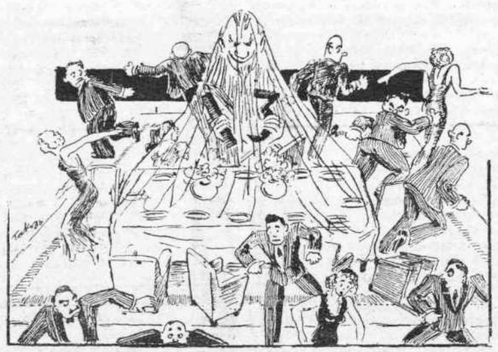

Τί κάνει ἡ δεισιδαιμονία ὅταν εἶναι 13

γιατὶ πολλὲς φορὲς μ'ἔκανες νὰ προσέξω τὸ χαρακτῆρα σου. Εἶναι τὸ κορίτσι ποῦ θὰ μοῦ ταίριαζε, ἂν ἤθελες καὶ σὺ νὰ γίνῃς γυναῖκα μου! Θὰ ἔκανα τὸ κάθε τι γιὰ νὰ μὴ σοῦ λείψῃ τίποτα, Πολυξένη...

Ἡ Πολυξένη στὴν ἀρχὴ ἐπῆρε τὸ πρᾶγμα στ'ἀστεῖα. Ἐχαμήλωσε μόνον τὰ μάτια καὶ ἦταν ἕτοιμη νὰ γελάσῃ, ὅταν ὁ μπάρμπα Δημήτρης, νομίζων ὅτι ἔπρεπε νὰ συνοδεύσῃ τὴν πρότασί του καὶ μὲ ἀνάλογον ἐμπρακτον ἐκδήλωσιν τῶν ἱερῶν καὶ αἰσθηματικῶν σκοπῶν του, τὴν ἀγκάλιασε τρυφερὰ μὲ νὰ ἀνασκουμπωμένα τριχωτὰ μπράτσα του.

Τὸ κοῦμένο τὸ κορίτσι συμμαζεμένο μέσα στὴς δυὸ χεροῦκλες τοῦ ταβερνιάρη τὸν ἐκύτταζε φοβισμένο καὶ πρὶν ἐκεῖνος προφθάσῃ νὰ τῆς εἰπῇ τίποτε περισσότερο, ἡ Πολυξένη τοῦ ἐξέφυγε, χωρὶς δὲ νὰ γυρίσῃ νὰ τὸν κυτάξῃ ἔφθασε τρέχοντας στὴν πόρτα. Ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου ἔννοιωθε τὸν ἑαυτό της ἀσφαλῆ, ἡ ὅμορφη Πολυξένη τοῦ ἐφώναξε.

—Καληνύχτα, κὺρ Δημήτρη. Αὔριο μὲ ὑγεία!.. Καὶ ἐξηφανίσθη στὸ σκοτάδι, μόνον δὲ τὰ πατήματά της, ὅταν ἀνέβαινε τὴ σκάλα, ἄφισαν τὴν τελευταία ἐντύπωσι στὸν ἄτυχο μπάρμπα—Δημήτρη.

Τὴν ἴδια στιγμὴ τὸ ρολόγι ἔκτυποῦσε μεσάνυκτα. Γιὰ νὰ πεισθῇ ὁ μπάρμπα—Δημήτρης ἔσταφη πρὸς τὸν μπάγκο. Ἐκεῖ ἦταν κι' ἕνας καθυφέτης, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον εἶδε τὸν ἑαυτό του. Ἐπλησίασε καὶ εἶδε μέσα στὸ γυαλὶ τὰ χρόνια του τὸ πάχος καὶ τὰ μουστάκια του, ἐψιθύρισε μερικὲς λέξεις λυπημένες καὶ ἐπροχώρησε στὸ τραπέζι, τὸ ἴδιο ἐκεῖνο, ἐπάνω στὸ ὁποῖον προηγουμένως ὠνευρεύτηκε τὴν Πολυξένη νὰ τοῦ ἀνοίγει τὴν πρωτοχρονιάτικη ὄρεξι. Ἐκεῖ ἔμενε τὸ κομμάτι τῆς βασιλόπητας ποῦ τοῦ ἔφερε ἡ κομψὴ καμαριέρα. Τὸ ἐπῆρε καὶ ἀδιάφορα τὸ ἐγύριζε στὰ χονδρὰ χέρια του.

—Ἂς ποῦμε τοὐλάχιστον «καὶ τοῦ χρόνου» εἶπε καὶ ἔκοψε τὴν πίττα στὰ δύο.

Ἕνα κόκκινο χαρτί, μέσα στὸν καρπό, τὸν ἔκαμε νὰ προσέξῃ καλλίτερα. Τὸ ἔβγαλε καὶ εἶδε πῶς ἔκρυβε στὰ σπλάχνα του μιὰ λίρα χρυσῆ. Τὸ γυάλισμά της δίως κάτω ἀπὸ τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς, δὲν τὸν ἐσυγκίνησε.

—Ἠφ! Τὶ νὰ τὰ κάνεις τὰ λεφτά, ὅταν χάνεις στὴν ἀγάπη!...

Ἀλλὰ τὸ τυχερὸ τῆς βασιλόπητας ἦταν κρυμμένο γιὰ ἐκεῖνον ποῦ τόσα χρόνια ἐδούλευε ἀδοκτήσῃ χρήματα καὶ νὰ δείξῃ τὴν προκοπή του σὲ νοικοκυριό. Ὅσα καὶ ἂν εἶχε τοῦ ἦσαν τώρα πιὰ ἄχρηστα καὶ ἂς τοῦ ἔφερνε ἡ τύχη διαρκῶς καὶ ἄλλα. Νὰ τὰ δώῃ; Ἦταν ἀνώφελο γιὰ τὸν μπάρμπα—Δημήτρη, ἀφοῦ ἡ βασιλόπητα τοῦ ξένου σπητιοῦ τοῦ ἐφανέρωσε μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ μυστικό της.

Ζ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

***

ΦΑΡΜΑΚΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΟΞΥΓΚΑ

Ἕνας τραπεζίτης κάποιο πρωΐ, ποὺ τὸν εἶχε πιάσει λόξυγκας καὶ τὸν ἐβασάνιζε, συναντᾷ στὸ δρόμο φίλο του, γνωστὸ χιουμορίστή.

—Κάνε μου τὴ χάρι, τοῦ λέει, πές μου τίποτε νὰ μὲ τρομάξῃς.

—Γιατί;

—Μ' ἐτάραξε ὁ λόξυγκας.

—Δάνεισέ μου ἕνα πεντοχίλιαρο.

—Ἀ α α... σ' εὐχαριστῶ, μοῦ πέρασε ὁ λόξυγκας.

ΑΠΟ ΕΝΑΣ ΚΑΘΕ ΦΥΛΛΟ

ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΠΟΥ ΕΦΑΙΔΡΥΝΑΝ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Ο ΜΥΡΙΑΝΘΟΥΣΗΣ

Μακρὺς—μακρὺς καλόγερος καὶ κόκκαλα δὲν ἔχει. Τί εἶναι; Ὁ μαῦρος καπνός.

Εἶχε ὅμως κόκκαλα ὁ μακρὺς—μακρὺς καλόγερος καὶ ἄρα δὲν ἦτον ὁ μαῦρος καπνός. Ἦτον ὁ Μυριανθούσης.

Ἕνας καλόγερος, ψηλὸς καὶ ξερακιανός σὰν στέκα τοῦ μπιλιάρδου, μ' ἕνα καλυμμαῦχι στενό καὶ μακρὰ σὰν φουγάρο βαποριοῦ.

Κι' ἕνα μοῦσι! Ὦ ἐκεῖνο τὸ μοῦσι! Σὰν τιρμπουσὸν ἤτανε στιφτὸ ἴσα μὲ τὴν κοιλιά του. Τοῦ ἀνέκοψε ὅλη τὴ μοναχικὴ σταδιοδρομία.

Εἶχε ἔλθει στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ σπουδάσῃ στὸ Πανεπιστήμιο θεολογικά. Μὰ μόλις ἐνεφανίσθη στοὺς δρόμους μ' ἐκεῖνο τὸ τρίχινο τιρμπουσόν, ποὺ κρεμόταν ἀπὸ τὸ σαγόνι του ἴσα μὲ κάτω στὸ παζοδρόμιο καὶ μὲ τὴ μεγάλη μαύρη ὀμπρέλλα του, κίνησε τὴν γενικὴ περιέργεια. Ἐστάθηκαν οἱ πρῶτοι διαβάτες καὶ τὸν κύτταζαν μ' ἕνα εἰρωνικὸ χαμόγελο. Ἔπειτα τοῦ κόλλησαν ἀπὸ πίσω δύο-τρεῖς μόρτες. Λίγα βήματα παρακάτω ὁ ἰδιόρρυθμος καλόγερος ἔγινε... κομήτης. Ἀπέκτησε οὐρὰ ἀπὸ πολυάριθμη μαρίδα.

— Σὰν βολιδὸς εἶναι τὸ μοῦσι του! φώναξε κάποιος μάρτης.

Αὐτὸ ἔφθασε. Ἐκεῖνες ἡ λίγες τρίχες πράγματι, ποὺ κατέβαιναν στριμμένες ἀπὸ τὸ σαγόνι του πρὸς τὰ κάτω, ἔμοιαζαν σὰν τὴ ρίζα τοῦ βολιδοῦ.

Ὁ Μυριανθούσης τὸ ἄκουσε, κοντοστάθηκε καὶ γύρισε πίσω του.

— Ὑπάγετε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι! εἶπε στοὺς μόρτες.

Ἡ οὐρὰ ἐκυμάτισε γιὰ μιὰ στιγμή, σὰν σκιαγμένο κοπάδι μαρίδας. Μὰ ὁ «βολιδὸς» ἐξακολούθησε τὸ δρόμο του. Τότε ἡ μαρίδα ξεθάρρεψε καί... ἐπανῆλθε δριμύτερη.

— Χάσα! Καλόγερε!

Γενναία ἡ πρόγκα! Τὴν ἄλλη μέρα τὸν παρέλαβαν ἡ ἐφημερίδες. Τὸν παρέλαβε ὅμως καὶ τὸ φαρμακερὸ μολύβι τοῦ Θέμου τοῦ Ἀννίνου, τοῦ ἀλησμόνητου καρικατουρίστα, στὸ σατυρικὸ «Ἄστυ».

Ἐτελείωσε. Ὁ ρασοφόρος φοιτητὴς τῆς Θεολογίας ἀνέβηκε στὸν Ὄλυμπο τῆς Ἀθανασίας. Ἐπέρασε στὸ Πάνθεο τῶν Ἀθηναϊκῶν τύπων.

Ὁ Ἄννινος τὸν ἔκανε δινιέτα. κόσμημα γελοιογραφικό, γιὰ τὴς στῆλες τοῦ «Ἄστεως». Ἡ ἐφημερίδες τοῦ πῆραν συνεντεύξεις. Ἀνεκάλυψαν μάλιστα ὅτι ἐκαβαλλίκευε καὶ τὸν Πήγασσο.

Ἔγραψε ποιήματα. Κάμποσα χρόνια πρὶν ἀπὸ αὐτὸν εἶχεν ἀκμάσει ὡς συμβολικὸς ποιητὴς ὁ Ἐξαρχόπουλος.

Ἀκούσατε ἕνα φουτουροκυβιστικὸ ποιημά του. ποὺ θὰ τὸ ἐζήλευε καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς Φουτουροκυβιστικῆς Ποιήσεως Μαρινέτι.

Ὁ νί, ὁ δέλτα καὶ ὁ Γρη
τὴν Ἑλλάδα ἐλευθερή...

Σὰν τί νομίζετε ἤθελε νὰ πῇ αὐτὸ τό... δύστυχο; Ὁ Νικόλαος, ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Γρηγόριος Ἐφηλάντης ἐλευθέρωσαν τὴν Ἑλλάδα.

Σᾶς σερβίρω τώρα καὶ στίχους τοῦ Μυριανθούση:

Ὁ κόσμος εἶναι ἕνα περιβόλι
ποὺ μπαίνει ὁ ἄνθρωπος μὲ
τὴν ταμπακιέρα του
καὶ παίρνει τὸν ἀέρα του.

Καὶ ἄλλο:

Ὦ γενναῖε τῶν γενναίων
τῆς γενναίας γενεᾶς
τῶν γενναίων Κολοκοτρωναίων
Γενναῖε Κολοκοτρώνη χαῖρε!

Μὰ καὶ ἡ γενναία πρόγκα ὠρλίαζε. Στοὺς δρόμους, στὸ Σύνταγμα ὅπου τὸν ἀντίκρυζαν μὲ τὸ τιρμπουσὸν καὶ τὴν ὀμπρέλα του σὰν μανιτάρι, τὸν ἔπαιρναν ἀπὸ πίσω. Καὶ ἐπειδὴ ἔμαθαν, ὅτι ἔκανε καὶ στίχους, ἔκαναν καὶ τὴν πρόγκα ἐμμετρη

Μυριανθούση, Μυριανθούση
βγάλτο πιὰ αὐτό τὸ μοῦσι.

Τότε παρενέβαινε ἡ ὀμπρέλλα του. Ἐσήκωνε τὸ ράσο, κυνηγοῦσε τοὺς μόρτες καὶ τοὺς τὴν κατάφερνε καταλέφαλα.

Ἐξετραχηλίσθηκε πιὰ ἡ μαρίδα:

Μυριανθούση, Μυριανθούση
νὰ σοῦ... τὸ μοῦσι.

Τὰ πράγματα πιὰ ἔφθασαν εἰς τὸ ἀπροχώρητο. Ρεζιλευόταν τὸ κληρικὸ σχῆμα. Τὸ ράσο. Σύπνησε τότε ἡ Μητρόπολις καὶ χάριν τοῦ γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας τὸν ἐξώρισε εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ.

Ἐπῆγε ὁ ἐμπνευσμένος καλόγερος εἰς τὸ μοναστῆρι νὰ ἐφησυχάσῃ. Μὰ ἡ κακή του μοῖρα κι' αὐτὸ τοῦ τὸ ἐφθόνησε.

Ἐμόνταζε διαβάζοντας τὰ θεολογικὰ βιβλία του γιὰ τὸ Δίπλωμα καὶ γράφοντας στίχους. Θὰ εἶχαν περάσει λίγοι μῆνες. Ὅταν ἔξαφνα μιὰ μπόμπα ἐξερράγη στὴ Μητρόπολι.

Τὴν εἶχαν σφενδονίσει τὸ Μεγάλο Σάββατο οἱ ὅσιοι πατέρες ἀπὸ τὸ μοναστῆρι τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ: Ἐνῷ τὴν προηγούμενη, Μεγάλη Παρασκευή, ἐκεῖνοι ἔτρωγαν φασολάδα νερόβραστη μὲ μιὰ ὀκᾶ ἐλιὲς μέσα, ποὺ μὲ τὸ βράσιμο εἶχαν ξαπολύσει δυὸ θάκτυλα λάδι καὶ ἀνάλογο μαῦο χαβιάρι—ὁ ἀείμνηστος πάτερ Ἱερόθεος Μητροφάνης, ἡγούμενος τῆς μονῆς Πεντέλης τὴν ἴδια ἐκείνη ἐποχὴ ἀνέγραφε τακτικὰ στὸν προϋπολογισμὸ τῶν ἐξόδων τοῦ μοναστηριοῦ του κάθε χρόνο δέκα χιλιάδες δραχμές, γιὰ χαβιάρι μαῦρο, εἶχε δὲ τότε ἡ ὀκᾶ εἴκοσι δραχμές—τοὺς ἐκτύπησε τὴ μύτη ἡ κνίσα ψητοῦ κοτόπουλου, ποὺ βγαίνε ἀπὸ τὸ κελλὶ τοῦ ἀδελφοῦ Μυριανθούση.

Τὸν Ἀντίχριστο! Ἀκοῦς ἐκεῖ! Μεγάλη Παρασκευὴ καὶ νὰ τρώῃ κοτόπουλο!

Εἰς δίκην ἀμέσως! Ἀπὸ τὴν ἀνάκρισι διεπιστώθη, ὅτι ὁ ἰσάδελφος Μυριανθούσης ὅλη τὴν ἡμέρα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς δὲν ἔγγκε ἀπὸ τὸ κελλί του. Οὔτε ἔφαγε στὸ κοινὸ τραπέζι τῶν ὁσίων πατέρων.

Ἡ δίκη του ἔγινε στὸ Πλημμελειοδικεῖο, ἐκεῖ σ' ἕνα ἰσόγειο μονόροφο κτίριο, ἀπέναντι στὴ Μητρόπολι. Ἀκριβῶς στὴ γωνιὰ ἐκείνη σήμερα εἶναι τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας.

Ἦτον ἀσφυκτικὰ ἡ σάλλα γεμάτη. Μάρτυρες τῆς κατηγορίας ὅλοι οἱ ὅσιοι πατέρες τοῦ μοναστηριοῦ. Μὲ τὸ ν καὶ μὲ τὸ σ κατέθεσαν ὅ,τι εἶχαν καταγγεῖλει καὶ στὴ μήνυσί τους.

Ἡ ὑπεράσπισις λέγει ὁ πρόεδρος τοῦ Πλημμελειοδικείου.

Συνήγορος τοῦ ἀδελφοῦ Μυριανθούση ἦτον ἡ δικηγόρος κ. Γεώργιος Ἀναστασόπουλους, ποὺ ἀρπαζε τοὺς πελάτες του τότε ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ δικαστηρίου μὲ διάφορα δικανικὰ καὶ ρητορικὰ σχήματα. Πρὸ πάντων ὅμως μὲ χιουμοριστικὰ σχήματα.

Ἂν μαζέψῃ κανεὶς ὅλα τὰ δικαστηριακὰ ἀνέκδοτα τοῦ Ἀναστασοπούλου, θὰ κάνῃ ἕναν εὐχάριστο τόμο, χιουμοριστικώτατο.

—Δὲν θὰ ἀπασχολήσω, εἶπε σοβαρώτατα, κύριε πρόεδρε τὸ δικαστήριόν σας διὰ μακρῶν. Ἡ Ἐκκλησία εὐλαβουμένη τοῦ γοήτρου τοῦ Κλήρου, ἵνα μὴ οἱ ἀγυιόπαιδες διαπομπεύσωσι τὸ σχῆμα εἰς τὰς ρύμας καὶ τὰς ὁδούς, περιώρισε τὸν ἀλλογιμώτατον Μυριανθούσην εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ. Δὲν δυνάμεθα βεβαίως μετὰ τὰς καταθέσεις τῶν ὁσίων πατέρων τῆς ἐν λόγῳ μονῆς, νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι δὲν ὑφίσταται ἀδίκημα. Ἀλλὰ τὸν ἀλλογιμώτατον Μυριανθούσην δὲν στεγάζει ἀπὸ τὰ λεμόνια τῆς Παλαιᾶς Ἀγορᾶς μόνον ἡ μηκητοειδὴς ὀμβρέλλα του. Τὸν στεγάζει καὶ τὸ ἄρθρον 86 τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἐκάθησε ὁ συνήγορος. Μὰ οἱ δικασταί, ποὺ ἤξεραν, ὅτι τὸ ἄρθρον 86 προβλέπει τὸ ἀκαταλόγιστον καὶ ἀπαλάσσει τοὺς ἀδικοῦντας, ἐξεκαρδίσθηκαν ἀπὸ τὰ γέλια ἀθώωσαν τὸ Μυριανθούση.

Ἀπὸ τότε χάθηκε κυριολεκτικῶς ὁ ἀλλογιμώτατος Μυριανθούσης ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Κανεὶς δὲν ξέρει τί ἔγινε.

Ο ΠΑΛΗΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

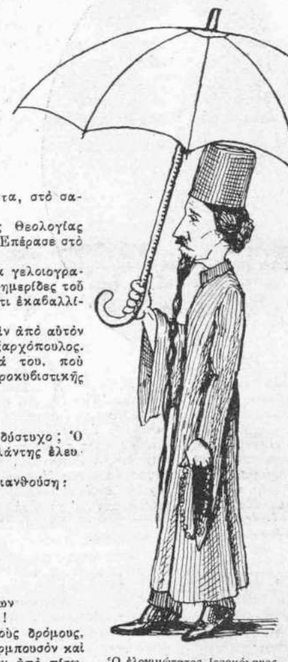

Ὁ ἐλογιμώτατος ἱερομόναχος Μυριανθούσης

***

ΣΚΥΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ ποίησις ἔχουν ἀποθανατίσει πολλὰ σκυλιά. Ὁ Ὅμηρος μᾶς ἀναφέρει τὸν Ἄργο τοῦ Ὀδυσσέως σωστὸ κοπρόσκυλο, γεμάτο τσιμπούρια, ποὺ ἔπειτ'ἀπὸ δέκα χρόνια διαισθάνθηκε τὸ γυρισμὸ τοῦ ἀφεντικοῦ του κι' ἔτρεξε μὲ τ'αὐτιά κάτω καὶ κουνῶντας τὴν οὐρά του, νὰ τὸν ὑποδεχθῇ.

Στὴν Ἀθαανσία πέρασαν καὶ τὰ σκυλιὰ τοῦ Ἡσιόδου, ποὺ ὅταν τὸν ἐδολοφόνησαν, ξάπλωσαν πλάϊ στὸ πτῶμα του κι' ἔμειναν ἐκεῖ νηστικά, λυπημένα καὶ ἄγρυπνα, ἕως ὅτου ἀνεγνώρισαν τὸ δολοφόνο καὶ μὲ τ' ἄγρια γαυγίσματά τους τὸν κατέδωκαν.

Διάσημο ἔγινε καὶ τὸ σκυλὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἠπείρου Πύρρου. Τὴ νύκτα τὸ φώναζε ὁ Πύρρος κι'ἔμενε κοντά του σὰν σωματοφύλακας. Καὶ ὅταν ἔκαψαν τὴ σορό του, ἔπεσε κι' ἐκεῖνο στὴ φωτιὰ καὶ πῆγε μαζὴ μὲ τὸν ἀφέντη του.

Τὸ σκυλὶ τοῦ Πύρρου ἐνίκησε δυὸ λεοντάρια, ὁ δὲ κύριός του Πύρρος τὸ χάρισε στὸ Μέγαν Ἀλέξανδρο. Καὶ ὁ Δαιμάνης, σατράπης τῆς Παιονίας χάρισε, στὸν Μακεδόνα Βασιλιὰ τὴν Τρίακο, περίφημη σκύλα.

Ἀπὸ ἕνα πάλι ἐπίγραμμα τάφου μαθαίνομε. ὅτι ὁ Ἱππαίμων εἶχε ἕνα σκυλί, τὸν «Λήθαργο», τὸ ὁποῖον ἔθαψαν μαζὴ μ' αὐτὸν στὸν ἴδιον τάφο.

Ὁ Ἀλκιβιάδης εἶχε ἀγοράσει ἕνα πεντάμορφο σκυλὶ 70 μνᾶς. Κάπου 7000 δρ. Μιὰ μέρα λοιπὸν ὁ κύριός του ἔπιασε καὶ τοῦκοψε τὴν οὐρά. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐκάκιζαν, ἐδικαιολογήθηκε ὅτι τὸ ἔκανε «γιὰ νὰ μιλοῦν μονάχα γι'αὐτό».

Ὀνομαστὸ σκυλὶ ἦτον ἡ Γαργήττιος τοῦ Γηρύονου, ποὺ ἐφύλαγε τὰ βόδια του καὶ τὸ σκότωσε ὁ Ἡρακλῆς.

Θαυμαστὸ σκυλί, ὅπως λέει ἡ ἱστορία, εἶχε καὶ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Τὸν Ἠπειρωτικὸ Κέρβερο τὸν ὁποῖον ὀνόμασε Περίττα. Κάποτε λένε, νίκησε ἕνα λεοντάρι καὶ γι'αὐτὸ πρὸς τιμήν του ὁ Μακεδὼν Βασιλεὺς ἔκτισε τὴν πόλι «Περίττα».

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Μιά Δρῦς ἔπεσε. Τὴν ἔριξε τὸ δρεπάνι τοῦ Χάρου. Ἡ Βιομηχανία, ἡ Γεωργία, αἱ Τέχναι, ἡ Ἐθνικὴ Οἰκονομία, ὅλη ἡ νεωτέρα Ἑλλάς, ἂς σημειώσουν μὲ γράμματα μεγάλα τὴν 26 Αὐγούστου τοῦ 1936 σὰν ἀποφράδα ἡμέρα, σὰν μέρα ἐθνικῆς ἀπωλείας.

Ἐκεῖ στὰ ξένα, σ' ἕνα θεραπευτήριο τῆς Βιέννης ἔπεσε ὁ Γίγας Ν. Κανελλόπουλος, ἀπὸ κίρρωσι τοῦ ἥπατος. Ἀπὸ ἐτῶν εἶχε ὑπονομεύσει τὸν ἀτσαλένιο του ὀργανισμό. Μιὰ ζῆλος δὲν ἔδωκε καμμιὰ προσοχὴ καὶ σημασία στὴς ἐνοχλήσεις ποῦ εἶχε. Ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο ἔνοιωσε ὅτι κάμπτεται. Μὰ καὶ πάλι τὴν ἐξάντλησι τὴν ἀπέδωκε εἰς ὑπερκόπωσιν, ἀπὸ τὰ βάρη ποῦ εἶχε ὡς Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐπὶ Κυβερνήσεως Δεμερτζῆ.

Ἀπεχώρησε τότε ἀπὸ τὴν κυβέρνησι γιὰ νὰ συνέλθῃ. Μὰ τὸν Μάϊο ἡ ὑγεία του ἐπεδεινώθη. Τὸν Ἰούνιο ἀναγκάσθηκε νὰ φύγῃ μιὰ ὥρ' ἀρχήτερα γιὰ τὴν Εὐρώπη, ὅπ' πήγαινε κάθε χρόνο καὶ νὰ μπῇ στὴν Βιεννέζικη κλινική, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸν ἔβαλαν μέσα στὸ φέρετρο καὶ τὸν φέρανε ἐδῶ τὴν 1 Σεπτεμβρίου γιὰ ν' ἀναπαυθῇ στὴ γῆ ποῦ τὸν γέννησε καὶ ποὺ δόξασε.

***

Ὁ Νικόλ. Κανελλόπουλος ἐγεννήθη στὴν Ἑλίκη (Ζευγολατιὸ) τοῦ Αἰγίου, τὴν 4ην Μαρτίου 1864 ἀπὸ οἰκογένεια σταφιδοκαλλιεργητῶν. Τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη στὸ χωριό του τῆς δὲ γυμνασιακές του σπουδὲς ἔκαμε στὸ Αἴγιον καὶ τὸ 1882 ἦλθε καὶ στὴ Ἀθήνα διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἀνωτέρας σπουδάς. Ἐνεγράφη εἰς τὴν Ἰατρικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου εἰς την ὁποίαν ἐφοίτησε ἐπὶ διετίαν. Μετέβη ὅμως εἰς Ἐλβετίαν ὅταν ὑπέστη ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν τεχνικῶν προοδων, ἐγκατέλειψε τὴν Ἰατρικὴν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν Χημείαν, ἐγγραφεὶς εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον Ζυρίχης.

Ἐκεῖ ὁ Νικόλ Κανελλόπουλος συνέλαβε τὸ ὄνειρο τῆς τεχνικῆς καὶ βιομηχανικῆς δημιουργίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρόκειτο ν' ἀφιερώσῃ τὴν ζωήν του. Ἐκεῖ ἐπίσης συνῆψε τοὺς πρώτους δεσμοὺς μὲ ἄλους σπουδαστάς, μὲ τοὺς ὁποίους συνειργάσθη, κατὰ διαφόρους τρόπους μέχρι τοῦ θανάτου του, τὸν ἀείμνηστον Λ. Οἰκονομίδην, τὸν Ἀλεξ. Ζαχαρίου, τὸν Λεων. Ἀραπίδη, τὸν Ἀβαν. Παποθεοδώρου, τὸν Λύσ. Χαρίλαον. Ἀπὸ τὴν συντροφιὰ αὐτὴ τῶν χημικῶν καὶ μηχανικῶν τῆς ὁποίας τὸ κέντρον, ὁ κατευθυντήριος νοῦς ἦτο τότε ἀπὸ ὁ Νικ. Κανελλόπουλος ἐσχηματίσθη ἡ πρωτοποριακὴ ὁμὰς τῶν τεχνικῶν, ἥτις ἐπρωτοστάτησε εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σημερινῶν τεχνικῶν προόδων τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἦλθε εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μετὰ βραχεῖαν παρομονὴν πλησίον τῆς οἰκογενείας του ἀνεχώρησε καὶ πάλιν ἐγκατεσταθεὶς στὸ Ἑστάκ τῆς Μασσαλίας, ὅπου εἰργάσθη ὡς χημικὸς διὰ πρακτικὴν ἐξάσκησιν εἰς τὰ ἐκεῖ ἐργοστάσια χημικῶν προϊόντων. Ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα εἰργάσθη ἐπὶ βραχὺ διάστημα εἰς τὸ Πυριτιδοποιεῖον, ἀκολούθως δὲ ἔλαβε στὴν κατοχὴν του ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Λυσ. Χαριλάου, τὸ ἐλαιουργεῖον Χαρίλαος καὶ Ράλλης τῆς Ἐλευσῖνος, τὸ ὁποῖοι διεμορφώθη εἰς ὁμόρρυθμον ἑταιρίαν Ἐλαιουργίας καὶ Σαπωνοποιΐας Χαρίλαος καὶ Κανελλόπουλος, μὲ ἑταίρους τὸν ἴδιον, τὸν ἀδελφόν του Ἄγγελον καὶ Ἐπαμ. Χαρίλαον.

Ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ ὑπῆρξε διὰ τὸν Νικ. Κανελλόπουλον ἡ βάσις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεκίνει, ὅπως καὶ ἔγινε πράγματι, πρὸς μεγάλας ἐξορμήσεις. Ἡ βάσις αὐτὴ ἐστάθη ὄντως ἐξαιρετικῶς πολύτιμος. Μὲ τὴν πιστωτικήν της ἐπιφάνειαν, μὲ τὰ κέρδη της, ἤλθα ἀρωγὸς καὶ ἐνισχυτὴς εἰς ὅλας τὰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις, ποὺ ἵδρυε τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, ὁ Νικ. Κανελλόπουλος. Δι' αὐτὸ καὶ ἐκαλεῖτο μητέρα καὶ τροφὸς τῶν ἄλλων συγγενῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἡ συμβολὴ τῆς πρωτοτόκου αὐτῆς τοῦ Νικολάου Κονελλοπούλου εἰς τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἱστορίαν τοῦ Τόπου, ὑπῆρξε μεγίστη.

Τὸ 1898, ἐποχὴν ὀξείας σταφιδικῆς καὶ ἀμπελουργικῆς κρίσεως καὶ πρὸς δημιουργίαν μέσων ἀντιδράσεως κατ' αὐτῆς, ἐπιχειρεῖ μετὰ τοῦ κ. Ἐπαμ. Χαριλάου καὶ τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν, τὴν Οἰνοπνευματικὴν καὶ Οἰνοποιητικὴν Ἑταιρίαν Ἑ. Χαρίλαος, ἡ ὁποία βραδύτερον διεμορφώθη ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ κ. Χαριλάου, εἰς τὸν γνωστὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἑταιρίας Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων. Τὸ 1902, μαζὶ μὲ τὸν κ. Ἀνδρέαν Χατζηκυριάκον καὶ τὸν κ. Ἀλ. Ζαχαρίου, ἱδρύει τὴν Ἑταιρίαν παραγωγῆς τσιμέντων Χατζηκυριάκος, Ζαχαρίου καὶ Σία, τῆς ὁποίας μετὰ τέσσαρα ἔτη ἀναλαμβάνει ἐξ ὁλοκλήρου τὴν διεύθυνσιν καὶ ἡ ὁποία λειτουργεῖ ἔκτοτε ἄριστα, γνωστὴ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἑταιρία Τσιμέντων ὁ «Τιτάν».

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα, τὸ σχέδιον τῆς δημιουργίας χημικῆς βιομηχανίας μὲ γεωργικὴν βάσιν, ὁμοίας μὲ ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἠσκήθη πρακτικῶς εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐπανήρχετο κάθε τόσο εἰς τὰ σχέδιά του. Ὅμως ἡ ἀπασχόλησις μὲ ἄλλα περισσότερον ἐπείγοντα καὶ πρὸ παντὸς μικροτέρας ὀλκῆς, ἄρα καὶ πλέον εὐδάμαστα ἔργα καὶ ἡ δυσχέρεια ὡς πρὸς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων καὶ τῶν τεχνικῶν δυνάμεων, τὴν ἀνέβαλε. Μόλις τὸ 1909, ὅταν ὁ Νικόλαος Κανελλόπουλος ἐπλησίαζε τὰ πενῆντα χρόνια, κατορθώθη ἡ σύμπτηξις τῆς Ἀνωνύμου Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας Χημικῶν Προϊόντων καὶ Λιπασμάτων, τῆς ὁποίας πεπρωμένον ἦτο νὰ ὑπερβῇ εἰς ἔκτασιν, ὄγκον, βαρύτητα καὶ σημασίαν ὅλας τὰς μέχρι τότε δημιουργίας τοῦ ἰδρυτοῦ της καὶ νὰ συγκεντρώσῃ καὶ ἀποροφύσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς ὅλην του σχεδὸν τὴν στοργὴν καὶ τὴν μέριμναν.

Ἡ ἱστορία τῆς ἐξελίξεως τῆς Ἑταιρίας αὐτῆς εἶναι ἱστορία ὁλοκλήρου ζωῆς. Τὸ τμῆμα ὀξέων καὶ ὑπερφωσφορικοῦ λιπάσματος λειτουργεῖ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1910. Μετ' ὀλίγον, χάριν τῶν ἀναγκῶν ἀποθηκεύσεως καὶ μεταφορᾶς τοῦ θειϊκοῦ ὀξέως, ἀνεγείρεται ἕνας μικρὸς φοῦρνος τήξεως γυαλιοῦ, διὰ τὴν κατασκευὴν νταμιζανῶν. Ὁ πρῶτος αὐτὸς πυρὴν ἐξελίσσεται διαδοχικῶς καὶ κατὰ στάδια, μέχρι τοῦ 1926, εἰς πλῆρες ἐργοστάσιον ὑαλουργίας, ἐν ἐκ τῶν μεγαλειτέρων τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὸ ὁποῖον παράγονται ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἀπὸ γυαλὶ ἀντικείμενα ἀπὸ τὰ πλέον κοινὰ μέχρι τῶν καλλιτεχνικωτέρων.

Τὸ 1928 διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν πύργων Petersen, ἀναχαινίζεται τελείως τὸ σύστημα παραγωγῆς τοῦ θειϊκοῦ ὀξέως, τὸ 1934 περατοῦνται αἱ ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς πυκνῶν ὑπερφωσφορικῶν καὶ φωσφορικῆς ἀμμωνίας. Σημειώνομεν τὰς σημαντικωτέρας χρονολογίας, ποὺ εἶναι σταθμοὶ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μεγίστου τῶν βιομηχανικῶν ἱδρυμάτων τῆς Ἀνατολῆς. Κάθε ἕνα ἀπὸ τὰ χρόνια, ποὺ σημειώνομε προσθέτει εἰς αὐτὴν καὶ ἕνα κλάδον νέον, μίαν νέαν βιομηχανίαν, ἡ ὁποία καὶ κατὰ μόνας λαμβανομένη, ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς κολοσσιαίας αὐτῆς ἐπιχειρήσεως, θὰ ἦτο ἀρκετὰ μεγάλη. Αὐτὸ τὸ ἔννοεῖ κανείς, ὅταν ἔχῃ ὑπ' ὄψει του, ὅτι διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις παραγωγῆς πυκνῶν ὑπερφωσφορικῶν καὶ φωσφορικῆς ἀμμωνίας, ἐδαπανήθησαν 80 ἑκ. δραχμαί.

Τὸ 1908, μαζὶ μὲ ἄλλους βιομηχάνους καὶ ἐπιστήμονας, συνιστᾷ τὴν ἀγγειοπλαστικὴν Ἑταιρίαν Κεραμεικός, τὴν ὁποίαν μετά τινα καιρὸν ἀνέλαβε μόνος του καὶ ἡ ὁποία ὑφίσταται μέχρι σήμερον, ἀπασχολοῦσα 250 ἐργάτας καὶ ζωγράφους μὲ ἀπόδοσιν θαυμαστήν. Ὁ Κεραμεικὸς ἐδημιούργησε σχολὴν πλαστῶν καὶ διακοσμητῶν ἰδικήν του, τὰ δὲ καλλιτεχνικά του εἴδη ἐθαυμάσθησαν καὶ ἐβραβεύθησαν εἰς ὅλας τὰς διεθνεῖς ἐκθέσεις. Ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς θὰ ὀφείλῃ ἐσαεὶ εἰς τὸν Νικόλαον Κανελλόπουλον μεταξὺ τόσων ἄλλων ἀγαθῶν καὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς ἀγγειοπλαστικῆς εἰς τὴν κλασσικήν της κοιτίδα.

Τὸ 1919 ὁ Νικόλαος Κανελλόπουλος, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγγέλου καὶ ἄλλων, ἀναλαμβάνει τὴν ἐν Βεροίᾳ Κλωστοβιομηχανικὴν ἐπιχείρησιν Βέρμιον καὶ τὰς παρακειμένας ὑδατοπτώσεις τοῦ Τριποτάμου, διὰ της χρησιμοποιήσεως τῆς δυνάμεως τῶν ὁποίων πρὸς παραγωγὴν ρεύματος, ἠλεκτροφωτίζεται ἡ Βέροια καὶ κατόπιν τὰ Γιαννιτσά, καὶ παρέχεται κινητήριος δύναμις εἰς τα ἐργοστάσια τῆς Ναούσσης. Ἀναλαμβάνων τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν, ἐσχεδίαζεν ἐντατικωτέραν ἐκμετάλλευσιν τῶν περὶ τὸ Βέρμιον ὑδατοπτώσεων δι' εὐρύτερα ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ εἶχον συντελεσθῆ, πρὶν ἀκόμη ἐκραγῇ ἡ κρίσις τοῦ 1930 ἐὰν δὲν παρενεβάλλοντο διάφοροι ἀντιδράσεις.

Πλὴν ὅμως τῶν ἀμέσων ὑπ' αὐτοῦ συμπηχθεισῶν ἐπιχειρήσεων, ἐλάχιστα εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν προωθηθῆ καὶ ἐνισχυθῆ ἀπὸ τὸν Νικόλαον Κανελλόπουλον, ἀφειδῶς καὶ προθύμως προσφέροντα τὸ προσωπικόν του κῦρος, τὸ ὄνομα, τὸν πλοῦτον τῆς πείρας, τὴν συνδρομήν, τὴν ἐνθάρρυνσίν του, τὴν ὑλικὴν καὶ τὴν ἠθικήν. Ὁ πλοῦτος τῆς πνοῆς του, ὁ μεταδίδων πυλμοὺς ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ἐπιθυμοῦντος τὴν δημιουργίαν. Ἐπὶ μισὸν αἰῶνα ὁ Νικόλαος Κανελλόπουλος ὑπῆρξεν εἰς τὸ μέτωπον τῆς ἐργασίας καὶ τῆς παραγωγῆς ὁ ἀδιαλείπτως ἐν ἐνεργείᾳ ἀοχηγός.

***

Ἡ κηδεία του ἔγεινε δημοσίᾳ δαπάνῃ μὲ ἀληθῶς πρωτοφανεῖς ἐκδηλώσεις πένθους καὶ τιμῆς ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τῆς κοινωνίας τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς ἐργαζομένης Ἑλλάδος.

Τὴν ἐκφορὰν παρηκολούθησαν ἐκ μέρους τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Πολιτικοῦ Του Οἴκου, ὁ κ. Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, σύσσωμος ἡ Ἀθηναϊκὴ καὶ Πειραϊκὴ Κοινωνία, πολιτικοί, ἐπιστήμονες, καλλιτέχναι καὶ ὅλα τὰ ἐργαζόμενα στρώματα τοῦ λαοῦ.

Στέφανοι κατετέθησαν περὶ τοὺς 200, μεταξὺ τῶν ὁποίων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τῶν Ὑπουργῶν, τῶν Δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, τῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν βιομηχανιῶν.

Ἐπικήδειους ἐξεφώνησαν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Α. Χατζηκυριάκος, ὁ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων καὶ Βιοτεχνῶν καὶ καθηγητὴς τῶν καλλιτεχνῶν κ. Ἡλ. Γούναρης καὶ ὁ κ. Ἀλ. Ἀναστασιάδης, Γεν. Γραμ. τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐμπορικῶν Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων τῆς Ἑλλάδος.

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΑΘΗΝΑ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ ΚΑΙ Η ΑΘΗΝΑ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ

Ἡ Ὁμόνοια εἶναι ἡ πειὸ παληὰ πλατεία τῆς Ἀθήνας. Καὶ τὸ σχέδιο τοῦ Κλεάνθη καὶ τὸ σχέδιο τοῦ Κλέντσε, μὲ τοὺς ἀκτινωτοὺς καὶ περιφερειακοὺς δρόμους τὴν εἶχαν ὡς κέντρον τῆς νέας πόλεως.

Ἡ Πλατεία τῆς Ὁμονοίας πρὸ εἰκοσαετίας

Ἀπὸ κεῖ ἐχάραξαν τοὺς πρώτους δρόμους. Τὴν ὁδὸν Σταδίου, τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς, Γ' Σεπτεμβρίου κλπ.

Μόλις ἐγκατεστάθη ἐδῶ ἡ Αὐλὴ τοῦ Ὄθωνος καὶ ἡ πρωτεύουσα, καὶ πρὶν ἀκό η τὴν διαρρυθμίσουν καλὰ-καλά, τῆς ἔδωκαν τὸ ὄνομα πρώτου Βασιλέως.

Τί ἦτον ὅμως ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἡ πλατεία Ὄθωνος; Γράνες! Ἀπὸ πάνω ἡ ὁδὸς Σταδίου ἦτον μιὰ ρεματιά, ποὺ κατέβαινε τὴν ὁδὸν Πειραιῶς. Ἡ ὁδὸς Ζήνωνος ἄλλος ξεροπόταμος, ποὺ παρακάτω ἔσμιγε μὲ τὸν ξεριὰ Κυκλόβορο, τὴ σημερινὴ ὁδὸν Μάρνη.

Ἄλλος παραπότομος ἡ ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου. Ὅταν πειὰ ἔγινε ἡ ὁδὸς Σταδίου, ἡ ὑπόνομός της ἐτελείωνε ἀκριβῶς στὴν πλατεία Λαυρίου καὶ ἀπὸ κεῖ μπῆκαν οἱ «ἐπιχειρηματίαι», ποὺ ἔρθασαν στὸ Ὑπουργεῖο τῶν Οἰκονομικῶν κ' ἐτρύπησαν τὸ πάτωμα τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου.

Ἀργότερα λίγα χρόνια ἦτον ἕτοιμη ἡ πλατεία Ὄθωνος. Ὁλοστρόγυλη. Πρὸς τὴν ὁδὸν Πειραιῶς ἄκρη-ἄκρη τέσσερα-πέντε κυπαρίσσια. Γιὰ τὴ συμμετρία καὶ πρὸς τὸ θέατρο Κοτοπούλη ἄλλα τόσα. Καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν Σταδίου. Καὶ τέλος πρὸς τὸ καφενεῖον «Ἀθήναιον» ἄλλα πέντε κυπαρίσσια καὶ στὴ μέση τὸ σπιτάκι τοῦ φύλακος.

Αἴ τί τραβοῦσε ὁ κοῦμένος ὁ γέρος ἀπὸ μένα καὶ τὴν παρέα μου, ὅταν ἤμουν μικρός! Τί τοῦ κτυποῦσαμε τὴ νύκτα τὸ παράθυρο! Τί τοῦ ρίχναμε στὸ κατώφλι του σπίρτα ποῦκαναν στράκες! Ὅσο ποῦ μιὰ φορά, μᾶς παραφύλαξε, μοῦ πετάει τὴ στραβομαγγοῦρα του καὶ μὲ παίρνει στὸ καλάμι.

Μέσ' στὴ μέση τῆς πλατείας εἶχαν μιὰ ἐξέδρα μαρμαρένια μὲ φανοστάτες καὶ φανάρια γύρω-γύρω, ποῦ κάθε Κυριακὴ ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ ἔπαιζε διάφορα κομμάτια, ὅπου γύρω μαζευόντουσαν παραμάννες μὲ μωρουδέλια. Ὁλόγυρα στὴν ἐξέδρα πάλι νεραντζιές, πορτοκαλλιές, μανταρινιὲς καὶ μπαγκάκια ξύλινα.

Ὅταν τὴν νύκτα τῆς 2 πρὸς τὴν 3 Σεπτεμβρίου τὸ 1843 ἔγινε ἡ Μεταπολίτευσις καὶ ὁ Ὄθων, πιεσθεὶς ἀπὸ τὸν ἐπαναστατημένο στρατὸ καὶ λαό, μετέτρεψε τὴν Ἀπολυταρχία του εἰς Συνταγματικὴ Μοναρχία, ἐβάφτισαν τὴν πλατεία τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ὁδὸν Γ' Σεπτεμβρίου γι' ἀνάμνησι.

Δειλὰ-δειλὰ εἶχαν ἀρχίσει νὰ κτίζωνται καὶ τὰ πρῶτα σπίτια ὁλόγυρα στὴν πλατεῖα τοῦ Ὄθωνος. Ἀπὸ τὰ πρῶτα-πρῶτα ἦτον τὸ σπίτι Καυταντζόγλου, μὲ τὸ καφενεῖο τῶν «Εὖ φρονούντων» στὸ Ἰσόγειο, ἐκεῖ ἀκριβῶς ποῦ σήμερα εἶναι τὸ ξενοδοχεῖο «Ἐξέλσιορ», τὸ σπίτι Σαρόγλου καὶ τὸ σπίτι Ἀνδριτσάκη.

Τὸ «Μπάγκειον», ὁ «Μέγας Ἀλέξανδρος», ἡ «Ἑλλὰς» τοῦ Καραδόντη ἦταν μέχρις ἐσχάτων μάνδρες. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια μάλιστα θυμοῦμαι, ὅταν ἀκόμη πήγαινα σχολεῖο, στὴ θέσι τῆς «Ἥβης» ἕνα θηριοτροφεῖο μὲ τὰ γνωστὰ φορητὰ σπιτάκια-βαγόνια, ποῦ ἐχρησίμευαν γιὰ τὴν ἐνδιαίτησι τῶν διπόδων, τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν τοῦ διάσου.

Γιατὶ εἶχε καὶ ἑρπετὰ τὸ θηριοτροφεῖο. Κάθε φορά, ποῦ περνοῦσα, ἔβλεπα μιὰ ὁλόδροση Γεομανίδα μὲ κορδέλλες στὰ χρώματα τῆς σημαίας της κι' ἔιαν βόα ὁλόγυρά της κι' ἔκαλοῦσε πελατεία λέγοντας:

— Τγώει λαγκοὺς καὶ πεγιστέγια...

Τοῦδινε λοιπὸν ἕνα περιστέρι, καὶ ὁ φοβερὸς βόας τῶκανε μιὰ μπουκιά

Ἡ πλατεία Ὄθωνος διετήρησε τὸ ὄνομάζ της ἕως στὴ νύκτα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1862, ποῦ ὁ δημαγωγὸς Δηκητράκης ὁ Βούλγαρης μὲ καμμιὰ εἰκοσιπενταριὰ ἄλλους Ἀθηναίους ἔδιωξαν τὸν Ὄθωνα καὶ τότε τὴν ὠνόμασαν πλατεία Ὁμονοίας.

Ἔτσι διετηρήθη ἀρκετὰ χρόνια ἡ Ὁμόνοια μὲ τὰ μπαγκάκια της τὰ «ξυνά της» καὶ τὴν ἐξέδρα της, ποῦ κάποτε μάλιστα δυὸ στρατιωτικὲς μουσικές, τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῆς φρουρᾶς ἔπαιξαν ὑπὸ τὸν ἀρχιμουσικὸν Σάϊλερ τὸ «Στάμπαε Μάτερ» τοῦ Βάγγνερ.

Στὸ ἀναμεταξὺ αὐτὸ εἶχαν κτισθῆ γύρω μερικὰ σπίτια ἀκόμη κατὰ τὸ 1882—1883 δὲ καὶ ὁ τριώροφο σπίτι, ποῦ εἶναι σήμερα τὸ Ἐπαγγελματικὸ Ἐπιμελητήριο. Τότε ἔγινε ἀπὸ κάτω τὸ καφενεῖο Χαραμῆ καὶ ἀντίκρυ, ἐκεῖ ποῦ εἶναι σήμερα τὸ καφενεῖο τὸ «Στέμμα», ἡ μπύρα τοῦ Ζούγη.

Ἔγινε κέντρο ἀπὸ τότε ἡ Ὁμόνοια. Τὸ ἀπόγευμα περίπατο ἡ παραμάνες καὶ οἱ συνταξιοῦχοι, τὸ δὲ βράδυ ὁ καλὸς κόσμος στοῦ Χαραμῆ καὶ οἱ ζυθοπόται στοῦ Ζούνη μὲ κουαρτέτο, πιάνο, βιολί, φλάουτο καὶ τραγοῦδι.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐστρώθη γύρω καὶ ἡ πρώτη γραμμὴ τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου, ὁλόγυρα δ' ἐστάθμευαν ἡ βικτώριες, Ἐγγλέζικες, φαρδειὲς καὶ πλατειὲς καὶ Ἰταλικές, λεπτὲς καὶ ἀνάλωρες, μὲ δυὸ ἄλογα καὶ τὰ βαρειὰ μεγαλοπρεπῆ λανιώ.

Ἀντιλαλοῦσε ἡ πλατεία ἀπὸ τὴς στράκες τῶν καμουτσιῶν καὶ ἀπὸ τὸ πλατάγισμα τῶν πετάλων τῶν ἀλόγων.

Ὁ κὺρ Γιάννης ὁ Γελάδας, ὁ ἀγαθὸς χονδρὸς αὐτομέδων μὲ τὴς παρδαλὲς σὰν γελάδες Ἐλβετικὲς φοράδες του, ὁ Κατήφορος, ὁ Μιχάλης ὁ Ψάθας, ὁ Μῆτσος ὁ Καργιόλας, ὁ Δημήτρης ὁ Κάτσικας, ὁ Παναγιώτης ὁ Χάρος, ἕτοιμοι μὲ τὸ καμουτσὶ στὸ χέρι καὶ καθένας μὲ τὴν πελατεία του.

Ὁ Μερκούρης ἐπὶ τῆς πρώτης δημαρχίας του τῆς ἄλλαξε τὸ σχέδιο τῆς Ὁμόνοιας. Ἀντικατέστησε τὰ ξυνὰ καὶ τὰ κυπαρίσσια μὲ φοινικοειδῆ κλ. τὴν ἐπλημμύρισε δὲ καὶ μὲ φῶς Ἄουερ, ὅπως φαίνεται στὴν ἐπάνω φωτογραφία μας.

Λίγο ἀργότερα ἔσπασε καὶ τὸ «ἀμόξι»... Ἕως τότε ἡ κοῦρσα μὲ διπλὰ ἄλογα εἶχε δρ. 2. Ὁ ἀμαξᾶς λοιπὸν «Φρουράρχος» ἔξεψε ἕνα μονὸ ἄλογο στὴ βικτώριά του μὲ ταρίφα 50 λεπτὰ τὴν κούρσα.

Αἴ, ἔτειτ' ἀπὸ λίγο καιρό, ἐκτὸς ἐλαχίστων ὅλες ἡ βικτώριες ἔγιναν μόνιππες μὲ 50 λεπτὰ τὴν κούρσα κι' ἐδούλευαν ὅλες φόρτσα.

Ἕως ὅτου... τὸ ταξὶ τῆς ἐξετόπισε στὴ Λαμία καὶ στὴν Τρίπολι καὶ τὸ 1929 ἡ παληὰ Ὁμόνοια μὲ τὰ ἔργα τοῦ ὑπογείου ἠλεκτρικοῦ ἔδωσε τὴ θέσι της στὴ σημερινή, ὅπως φαίνεται στὴ κάτω εἰκόνα μας.

Ο ΠΑΛΗΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ὁ περίφημος Ἄγγλος φυσιοδίφης καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γλασκώβης κὺρ Οὐίλλιαμ Τόμσον εἶχε ὑπολογίσει τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου τῆς γῆς. Ἐπῆρε ὡς βάσι του καὶ δεδομένον, τὸ ὅτι ὁ ἥλιος ὁλόενα ψύχεται καὶ συνεπῶς συστέλλεται. Ἡ θερμότης του, ὅπως ὑπελόγισε, ἰσοδυναμεῖ μὲ δύναμι 467 000 ἑκατομμυρίων ἵππων. Ἀλλὰ ἡ θερμότης αὐτὴ λιγοστεύει κάθε 2 χιλ. χρόνια κατὰ ἕνα ἑκατοστό, χωρίς, ἐννοεῖται ἡ ἐλάττωσις αὐτὴ νὰ ἐπηρεάζῃ τὴ θερμότητα, ποῦ μεταδίδουν Ὅταν ὅμως περάσουν πολλὰ χρόνια πολλά, ἡ θερμότης αὐτὴ δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ διατηρῇ τὴ ζωή μας. Πότε θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμὴ αὐτή; Μετὰ δέκα ἑκατομμύρια ἔτη... μόνο. Γλεντᾶτε λοιπὸν ἐν τῷ μεταξύ.

ΓΡΟΥΣΟΥΖΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ἕως τώρα ὅλος ὁ κόσμος ἐθεωροῦσε τὸν ἀριθμὸ 13 ὡς ἀριθμό, ποὺ φέρνει γρουσουζιὰ καὶ ὅλοι μας ξέρομε τὸν λόγο

Τώρα οἱ Εὐρωπαῖοι ἐχαρακτήρισαν ὡς γρουσούζικον καὶ τὸν ἀριθμὸν 15. Γιατί; Τὸ 1415. λέει ἐνικήθηκαν οἱ Γάλλοι ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους στὸ Ἀζανκούρ. Τὸ 1515 ἀνέβηκε στὸ θρόνο ὁ Φραγκίσκος Α' καὶ ἀμέσως τοῦ ἐκήρυξαν τὸν πόλεμο οἱ Μιλανέζοι μαζὺ μὲ τοὺς Ἐλβετούς. Τὸ 1615 ἔγινε πόλεμος ἐμφύλιος στὴ Γαλλία. Τὸ 1715 πέθανε ὁ Λουδοβίκος ΙΔ'.

Ἡ Πλατεία Ὁμονοίας ὅπως εἶναι σήμερα

τῆς Γαλλίας καὶ μ' αὐτὸν ἐτραματίσθη ἡ χρυσὴ περίοδος τῆς Γαλλίας. Τὸ 1815 κατεστράφη ἡ στρατιὰ τοῦ Ναπολέοντος Α' στὸ Βατερλὼ ἀπὸ τοὺς συμμαχικοὺς στρατοὺς τῶν Γερμανῶν, τῶν Αὐστριακῶν, τῶν Ἄγγλων καὶ τῶν Ρώσσων. Καὶ τέλος τὸ 1915 ἐκηρύχθη ὁ Παγκοσμιοπολεμος.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ Ε.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΙ

ΤΟΥ κ. ΔΗΜ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Κάποιαν Μεγάλην ἑβδομάδα εὑρέθησαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀρκετοὶ Περιηγηταί, σημαντικοὶ μάλιστα, ποὺ ἐπεθύμουν νὰ παρακολουθήσουν κατὰ τὰς Ἁγίας αὐτὰς ἡμέρας τὰς θρησκευτικὰς συνηθείας καὶ τὰ λαϊκὰ ἔθιμα. Ἐπληροφορήθη δὲ τοῦτο ὁ τότε Μητροπολίτης τοῦ ἔτους 1750—Ἄνθιμος ἐλέγετο—καὶ τὴν Μεγάλην Πέμπτην προσκίλεσε τοὺς περιηγητὰ; νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ τελεσθησόμενον νίψιμον τῶν ποδῶν 12 γερόντων ἱερέων καταλλήλως βεβαίως παρασκευασθέντων διὰ τὸν ἀπρόοπτον αὐτὸν καλλωπισμόν. Καὶ ὁ χρονογράφος σημειώνει τὸ μοναδικὸν τοῦτο διὰ τὸς Ἀθήνας γεγονός.

***

Ἕνας τύπος τῶν Παλαιῶν Ἀθηνῶν, ὁ πονηροηλίθιος Λιναρδῆς, φωραθεὶς ψευδόμενος εἰς μίαν δίκην, κατεδικάσθη ἀπὸ τὸν Κατῆν εἰς τὴν συνήθη τότε διαπόμπευσιν. Τὸν ἐκάθισαν δηλαδὴ σὲ ἕναν γάϊδαρον ἀνάποδα καὶ τοῦ ἔδωσαν νὰ κρατῇ τὴν οὐρά. Κατόπιν δὲ ἄρχισεν ἡ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως πομπικὴ πορεία, ἐνῶ τὰ παιδιὰ οὔρλιαζον, συμπραττόντων καὶ τῶν σκύλων. Τότε αὐτὸς ἐστράφη ἀφελέστατα πρὸς τὸν ὁδηγοῦντα τὸν ὄνον καὶ τοῦ εἶπε παρακλητικῶς: «Κάνε μου τὴ χάρι νὰ μὲ περάσετε κι'ἀπ' τὸ σπίτι μας, νὰ μὲ ἰδῇ κ' ἡ ἀδερφή μου».

***

Οἱ ναῦται ἑνὸς πλοίου, ποὺ ἐστασίασαν, διευθυνθέντες εἰς ἕνα ἀπόμακρον ἐρημονῆσι, ἔβγαλαν ἔξω τὸν καπετάνιο τους, τὸν ἄφησαν καὶ ἔφυγαν.

Αὐτὸς τότε ἐτρέφετο μὲ τὰ ἀγριόχορτα τοῦ νησιοῦ, μὲ ἀχινοὺς καὶ μὲ πεταλίδες. Ἀλλὰ τὰν εἶχαν συνηθίσει καὶ τὰ θαλασσοπούλια καὶ τὸν ἐτριγύριζαν μὲ ἀφοβίαν.

Τὴν ἡμέραν δὲ ποὺ ἐν ἀπογνώσει αὐτὸς ἐσκέφθη, ὅτι ἐπὶ τέλους καὶ ἡ τοιαύτη τροφή του θὰ ἐξαντληθῇ, ἕνα θαλασσοποῦλι ἐπέταξε γύρω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ ἄφησε νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴ μύτη του στὰ πόδια τοῦ καπετάνιου, ἕνα μεγάλο ψάρι. Ὅταν δὲ ἐσήκωσεν αὐτὸς τὰ χέρια του πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ κατόπιν πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ εὐεργετικοῦ πουλιοῦ, εἶδε ἕνα καράβι νὰ πλησιάζῃ εἰς τὸ ἐρημονῆσί του.

***

Κάποιος ἠθέλησε νὰ κάμῃ τὸν γάμον τῆς κόρης του ἐπισημότατα. Προσκάλεσε δὲ ὅλους τοὺς συντοπίτας του τῆς παραλίου κωμοπόλεως. Συγχρόνως ὅμως ἐδανείσθη καὶ τὴς καρέκλες τοῦ σπιτιοῦ τῶν προσκεκλημένων του. Ἡ κόρη ὅμως, ποὺ δὲν ἤθελε τὸν γαμβρόν, ὡφεληθεῖσα εὐνοϊκὸν ἄνεμον, ἔφυγε μὲ τὸν ἀγαπητόν τῆς καρδίας της. Καὶ οἱ προσκεκλημένοι ἔφευγαν τότε καὶ αὐτοί, παραλαμβάνοντες καὶ τὴς καρέκλες των.

Δ. Γρ. Κ.

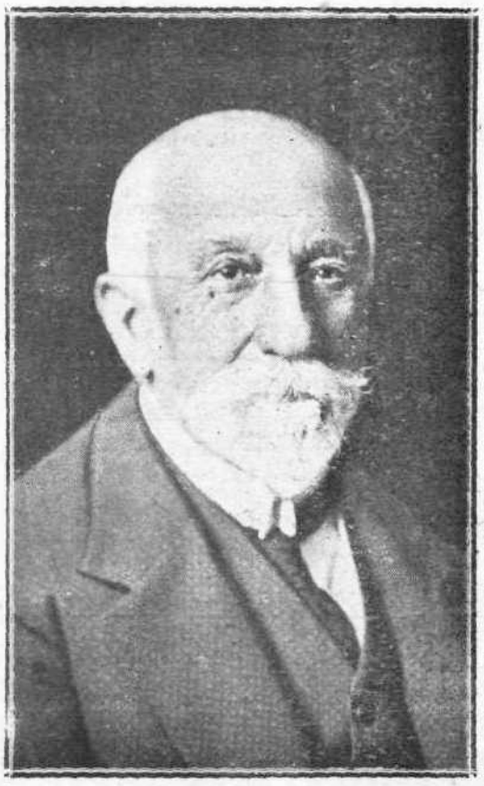

ΔΗΜ. ΓΡ. ΚΑΠΟΥΡΟΓΛΟΥ (τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν)

ΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

Ὁ κ. Δημ. Μπόγρης ὁ συγγραφεὺς τῶν Ἀρραβωνιασμάτων καὶ τῆς «Καινούργιας Ζωῆς» ποὺ τόσην θριαμβευτικὴν ἐπιτυχίαν ἐσημείωσε κατὰ τὴν ἐφετεινὴν θεατρικὴν περίοδον ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸ Δεκέμβριον τοῦ 1890 Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ μαθημάτων μεταβὰς εἰς Παρισίου, ἤρχισε σπουδάζων τὴν μηχανικήν, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὰς σπουδάς του συνεπείᾳ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων (1912—1913), ὧν μετέσχε τραυματισθεὶς κατὰ τὴν μάχην τοῦ Δρίσκου. Ὁ ἐπελθὼν κατόπιν Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ συνεχίσῃ τὰς σπουδάς του εἰς Παρισίους, ἐξηκολούθησεν ὅμως αὐτὰς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ὅπου καὶ ἔλαβε δίπλωμα τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν. Ἐχρημάτισε κατὰ καιροὺς δημοσιογράφος, καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν, ἐπιθεωρητὴς τῆς Βιομηχανίας ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κτλ. Εἶναι εἷς ἐκ τῶν κορυφαίων μας λογοτεχνῶν. Τὰ Θεατρικά του ἔργα «Ἀρραβωνιάσματα», «Δράκαινα», «Μπουρίνι», «Καινούργια Ζωή», εἶναι ἀσφαλῶς τὰ καλλίτερα τῆς νεοελληνικῆς παραγωγῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἔχει γράψει ἐπίσης ἀριστουργηματικὰ ναυτικὰ διηγήματα, καὶ διάφορες ἄλλες μελέτες (ἐπιστημονικὲς, λαογραφικὲς κτλ.). Ἡ «Εἰκονογραφημένη» σεμνύνεται διότι συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν συνεργατῶν της.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΛΟΥΚΑ ΣΙΔΗΡΑ

Στὴν παραμονὴ μιᾶς μεγάλης χαρᾶς τῆς πατριαρχικῆς οἰκογενείας τοῦ συμπαθεστάτου φίλου τῆς «Εἰκονογραφημένης» κ. Λουκᾶ Σιδηρᾶ ὁ Χάρος ἔχωσε τὸ δρεπάνι του καὶ τοῦ ἄρπαξε ἄπονα τὴ συντρόφισσά του. Ἡ Ἀγγελικὴ Σιδηρᾶ, κόρη τοῦ Γεωργίου Κονᾶ, τῆς γνωστῆς ἀπὸ τὴν Ἀράχωβα ἱστορικῆς οἰκογενείας τῶν Κομναίων καὶ ἀπὸ τὴ μητέρα της τῆς γηγενοῦς ἀστικῆς καὶ διακεκριμένης οἰκογενείας Σ. Τσίγκρη, σεμνὴ καὶ μὲ πολλὰ ψυχικὰ χαρίσματα εἶχε ἀφιερώσει τὴ ζωή της στὴν οἰκογένειά της, σύζυγος καὶ μάνα Ἑλληνίς καὶ Χριστιανή. Στὴν πολυσχιδῆ καὶ πολυκύμαντη δρᾶσι τοῦ ἀγαπημένου μας φίλου, ὅταν ἐμεσουράνησε στὸ στερέωμα τῶν ἀνωτάτων δημοσίων λειτουργῶν ὡς Γενικὸς Διευθυντὴς τῶν Τ. Τ. Τ. ποὺ εἶχε εἰσαγάγει τόσες καινοτομίες ἐξυπηρετικὲς τῶν κοινῶν συμφερόντων κράτους καὶ πολιτῶν, ὑπῆρξε πολύτιμη καὶ ἀθόρυβος συνεργάτις του καὶ συνέβαλε εἰς τὴν ἐπιτυχίαν του, ὥστε νὰ ἔχῃ κάθε δικαίωμα συμμετοχῆς ἡ ἱερὰ μνήμη της. Ὁ θάνατός της, αἰφνίδιος, ἀφίνει ἕνα κενὸν δυσαναπλήρωτον εἰς τὸ σημερινὸν ἀραιότατο ἀπὸ ἐκλεκτὲς ὑπάρξεις πλαίσιον τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας. Κι' ἔφυγε μὲ ἀνάλαφρη τὴν ψυχή, ὅτι καὶ ὡς σύζυγος καὶ ὡς μητέρα καὶ ὡς κύτταρο τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας ἔκανε τὸ καθῆκον της, χαρίζοντας στὴν κοινωνία παιδιὰ χρήσιμα καὶ ἀντάξια τῶν γονέων της. «Ἡ Εἰκονογραφημένη» συμμερίζεται συντετριμμένη τὴν ὀδύνη τοῦ συμπαθοῦς φίλου καὶ ὅλης τῆς οἰκογενείας της.